Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нээ гарана | № 31 (14053) | 1973 оной февралиин 6, вторник | Сэн 2 мүнгэн

...абшалан дээрэ юун хэгдэнэб?

...ҮХЭН НОГООН ...БХЭРХЭЛ

...айн аймагай XXI партсъездын ...жэтэ колхозой агроном-луговод ...МЕДВЕДЕВЭЙ хөөрөөнһөө

...эсэг набшала над- ...огэлжэ хибэс номин ...гай нэмжыжэ, үбдэг- ...на ногоонойнь эбхэрэн ...д, һалхи һэбшээндэ ...ын һангалтама үнэ- ...ихилан байхада ямар ...бэ даа! Тэд үбһэ но- ...имэ баян ургаса ...удөө, байгаалиин үр- ...өөрөө ургашадаггүйнь ...

...һэ сабшалан һайжа- ...ургасыень али боло- ...шалуулхын тула жэ- ...бэн сагта эршэмтэй- ...эхэ гээшэ гол шуха- ...эндэ хэлэхэеэ һана- ...уб гэхэдэ, эрхим ша- ...үбһэ тэжээлэй элбэг ...ухэр мал тобир тар- ...до орохо, мяха, һү, ...ье ехээр абтаха бай- ...уу. Илангаяа мүнөө ...табан жэлэй түсэбые ...ень урид дүүргэхын ...арад зоной хэрэглэ- ...эз хоолой зүйлнүүдээр ...йнаар хангадаг боло- ...лээ хүдөөгэй ажалша- ...дэ социалис мүрысөө- ...э ехэтэйгээр дэлгэржэ ...энэ асуудал бүри ...абигдана.

...ай колхоз нуга сабша- ...тиимэшье ехэ бэшэ ...ойдоол 2160 гектар, ...ндо 1747 га уһалаг- ...сабшалантайбди. Тэ- ...гадна, үшөө 400 га- ...арынь гансал хабар- ...амаар уһалагдадаг. ...а бургааһа шугы, ой ...бэрлэжэ, сабшалан ...гэдхэхэ арга болом- ...ье бага.

...эй хамта олон жэлдэ ...й ган гасуур боложо, ...дээрэһээ һанаһанда ...ехэ үбһэн абтанагүй. ...эдэ, нёдондо май, ...оо хура бороо ороогүй ...газараа уһалдаг жэжэ ...рходнай хуу хатаад, ...ролдолго, гаргагдэ- ...сабшалангай га бүри- ...ойдоол 7, 8 центнер ...баа.

...айшан гээ һаа, саа- ...агай уларилһаа дул- ...ий, жэл бүри үбһэ ...үндэр баян ургаса ...болохо гээшэбибди? ...озоймнай дэбисхэр ...234 гектар сабшалан ...а—Дээдэ-Элхиин, мүн ...устаа 117-130 гектар ...уһалуулха Мазан хү- ...нтазейн уһалууриин ...ханаабууд бии юм. ...лэй саада тээ бариг- ...эдэ уһалууриин хаалта ...һубаг ханаабуудай ...аншье һаань, хабар, ...й үедэ эндэ байһан ...ь зүбөөр хэрэглэжэ ша- ...ехэхэн газар үнда- ...а, ямаршье жэлдэ муу ...ургаса абаха аргатай- ...үнөө үбэлдөө Дээдэ-Эл- ...һалууриин системын ..., һубаг ханаабуудые ...н заһабарилжа, уһа ...ехээр хааха һайн тү- ...өтэй болгожо байна- ...адааб гэхэдэ, зарим ...жэлдэ һубаг ханаа- ...уһан биратай ябажа ...уй гү, али уһаниинь ...э хүртэхөө болёод, ехэ- ...ээр үндалуулагдангүй ...һэн.

...йшье мэдэһээр ганса- ...алууриин хүсөөр саб- ...ай ургасые эрид дээ- ...эень бэрхэтэй ааб даа. ... газараа һайнаар ...улхэ, хүрьһыень һай- ...лха хүдэлмэри ехээр ...шартай болоно. ...эргшэ жэлдэ айхабтар ...асуур байгаашье һаань, ...абаһан сабшалангаа ...арга хүргыень оложо, ...ахин, заримыень гурба ...уһалаад, мүн тэндээ ...бхэ горитой гаргаад, ...й газартань борной, хадхуууртай катог шэрэжэ, колхозоймнай гурбадахи отделениин үнинэй луговод Даша-Намжил Сампилов аяар 243 гектар сабшалангай га бүриһөө 12,5 центнер үбһэ абаа. Энэ луговод ажахы соогоо эгээл ехэ ургаса ургуулаа. юм. Тэрэшэлэн бэрхэ луговодууд Афанасий Зубакин, Артём Перелыгин (нэгэдэхи отделени), Пётр Иванов, Лука Вставский (хоёрдохи отделени) урда жэлнүүдтэ даажэ абаһан газарайнгаа гектар бүриһөө 16-17 центнер, зарим сабшалангһаа гектарай 22-25 центнер үбһэ хуряадаг һэн.

Байгша ондо үбһэ ногооной үндэр баяц ургаса абаха арга боломжо манда гүйсэд бии. Тиигэжэ манай колхозой луговодууд һаяшаг өөһэдынгөө суглаан дээрэ тарян ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые зүбшэн хэлсээд, өөһэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд, 1973 ондо бүхы сабшалангай га бүриһөө 13,5 центнерһээ бага бэшэ үбһэ абаха зорилго урдаа табяа. Түрүү луговодууд А. Н. Зубакин, А. К. Перелыгин, Д-Н. Ш. Сампилов гэгшэд гектар бүриһөө 15-18 центнер үбһэ абахабди гэжэ үгэеэ үгөө.

Ехэ ургаса абаха гэжэ луговодууднай миил ёһо дүүргэн, таамагаар имэ уялга абаа бэшэ.

Түбхын түрүүн энэ жэлэй ургасада зорюулан, колхозой тусхай лугомелиоративна отрядай (эрхилэгшэнь Я. Ф. Димов) хүсөөр үнгэрэгшэ намартаа 4,4 мянган тонно шэбхэ сабшалан дээрэ гаргагдаа. Иигээд хабаршаг тээ энэ отрядай 6 трактор үшөө мянга шахуу тонно шэбхэ тэндээ зөөхэ юм.

Тэрэнһээ гадна, зунай эхеэр ногооной өөдөө табазурган сантиметр ургаад байхадань, хүрьһэндэнь нэмэлтэ тэжээл болгон, 660 гектар сабшаланда 165 тонно азотно үтэгжүүлгэ оруулхаар худалдажа абанхайбди. Мүн хабартаа газарай хүрьһэнэй дээрэхиые һайжаруулхын тула 400 га сабшалан борнойлхобди. Һубаг ханаабаар газараа уһалхын хажуугаар, дээгүүр уһа сасан хаядаг ДДН-45 түхэлэй оньһон хоёр түхеэрэлгээр сабшалангаа үндалуулхабди.

Мүнөө булаг, горходой эхиндэ тошо халяаха хүдэлмэри хэгдэжэ эхилбэ. Жэшээнь, луговод нүхэр Зубакин өөрынгөө даадаг сабшалан дээрэ 18 мянган кубометр тошо халяагаад байна.

Зунай үедэ үнеэдһээ һү ехээр һаахын тула тэдэниие һайн бэлшээридэ адуулха гээшэ тон шухала. Тиимэһээ үнгэрэгшэ жэлдэ Ташалангай фермын дэргэдэ 120 гектар газар хорёолоод, арбан ондоо загуун болгожо таһалаабди. Нёдондо намар тэндээ 52 тонно минеральна үтэгжүүлгэ тараагаад, олон жэлэй ногоо таряабди. Энэ газар уһалагдадаг юм. Байгша ондо Наринай фермэдэ дүтэшэг үшөө 130 гектар һайжаруулагдаһан бэлшээри бии болгохобди.

Эдэ бүхы онол арга, түрүү дүй дүршэл хэрэглэн ниитынгээ оло мянган адууһа малые үбһэ тэжээлээр бардамаар хангажа, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ тушаа горитой алхам хэхэ байнабди.

М. НАМЖИЛОВ.
бэшэжэ абаба.

Хонишодой бригадануудһаа мэдээсэнэ

ХЭЖЭНГЭ

Тээмэндэ боложо үнгэрһэн аймагай хонишодой хамтын суглаанда 1972 оной дүнгөөр эрхим амжалта туйлажа, социалис мүрысөөндэ шалгарһан Загаһатын совхоз КПСС-эй райкомой болон аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн бэлэй.

Үбһэ тэжээлээр хэды хоморшье һаа, ажалаа һайнаар эмхидхэжэ, үбэлжэлгээ гэмгүй үнгэргэһэн тус ажахы нёдондо 100 эхэ хонин бүриһөө 82 хурьга абажа, хонин бүриһөө 3 килограмм нооһо хайшалжа абаһан юм. Мүнөө дурсагдагша ажахын хонишод түл абалгадаа түгэс бэлдэнхэй, түрүүшынгээ хурьгадые үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлнэ.

Тиихэдэ энэ аймагай Чисаанын, Хэжэнгын, «Первомайский», «50 лет Октября» совхозуудай хонишодой бригаданuудта бүхыдөө 1500—2000 хурьган абтаад байна. Нэгэтэ бэшэ эрхимлэһэн «50 лет Октября» совхозой түрүү хонишон үнгэрэгшэ жэлэй аймагай чемпион Ц. Цыденова байгша ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 115 хурьга абажа түлжүүлхээр хараалһан социалис уялгаяа сүм дүүргэхээр ажаллана. Гадна Хэжэнгын совхозой түрүү хонишон Ш. Намжилов, Загаһатын совхозой зоотан М. Бодиева гэгшэдэй отарануудта мүнөө түрүүшын хурьгадай маараддаан таһалданагүй.

А. ОЧИРОВ.

ГЭЭГДЭЛҺЭЭ ГАРАБА

Прибайкалиин аймагай Итанцын леспромхозой Бурля гэжэ пунктын модо бэлэдхэгшэд бусадай дунда гээгдэжэ ябадаг, ажалайнь бүтээсэ бага һэн. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон тус коллектив ажалаа һайнаар эмхидхэһэнэйнгээ ашаар, хододоо түрүү ябадаг Кика Иркилик хоёрые хүсэжэ, январь һарынгаа түсэб—7000 кубометрые болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Л. МИХАЙЛОВА.

Үүсхэл гаргаһан аймагта

ДЭЭДЭ-ҺУТАЙН ФЕРМЭДЭ

★ Гурбан һарада үнеэн бүриһөө 498 килограмм һү һаагаа. ★ Сагаан һолоомо шэлбүүһэ хоёрыс хэршэжэ, малдаа үгэнэ.

Үбэлжэлгын үедэ малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, тэрэниие гүрэндэ ехээр худалдаха малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ республика доторoo түрүүлэн ороһон Мухар-Шэбэрэй аймагай колхоз, совхозуудта абаһан уялгаяа бэелүүлхэ тэмсэл үдэрһөө үдэртэ эршэдэнэ. Һаяхан энэ аймагай «Знамя Ленина» колхозой Дээдэ-Һутайн һү һаалиин фермэдэ хүрэжэ, ажал хэрэгтэйнь танилсаһан байнабди.

Тус фермын һаалишад, малшад КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй тогтоолтой танилсаха зуураа, 1972 оной дүрбэдэхи кварталда, 1973 оной түрүүшын хахад жэлдэ үнеэн бүриһөө 1860 килограмм һү һааха социалис уялга абаһан юм. Иимэ уялга хараалхадаа фермын коллектив урдаа байһан бэрхэшээлнүүдые һайса мэдэжэ байгаа. Энэ үбэлжэлгэдэ урда жэлэйхиһээ арба дахин бага зелёнко бэлэдхэгдэһэн, нилээд бага силос дараһан, мүн таряа талханай зүйл бага үлөөгдэһэн байшоо. Тиигэбэшье тэдэнэр эдэ бэрхэшээлнүүдые эмхитэй ажалаараа дабан гараха гэжэ шиидээ һэн.

Малай үбэлжэлгын түрүүшын үдэрһөө эдэнэр үнеэдээ һайнаар харууһалжа, эдээлүүлжэ, оролдосотойгоор һаажа, урда жэлэйхиһээ дутуугүй ехэ һү һаажа байнхай. Үбэлжэлгын түрүүшын гурба һарада бүхы фермээрээ үнеэн бүриһөө 498 килограмм һү һааба. Мүнөө үедэ тус фермын коллектив үдэртэ 1040—1050 килограмм һү һаана гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада 60—70 килограмм дээгүүр болоно.

Фермын түрүүшүүл бүришье ехэ амжалтатай. Дүршэл ехэтэй һаалишан Наталия Максимовна Сластина үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1900 килограмм һү һааха түсэбтэй байбал, тэрэнээ 2468 килограммда хүргөө. Декабрь һарада энэ һаалишан үнеэн бүриһөө 190 килограмм һү һаажа шадаа. Мүн бэрхэ һаалишан Варвара Никифоровна Ковалева нёдондо үнеэн бүриһөө 2387 килограмм һү һаажа, түсэбөө холо үлүүлээ.

Ямар аргаар һү һаали дээшэлүүлэгдэнэб гэжэ һонирхоходо, фермые даагша П. Ф. Сластин иигэжэ хэлэбэ:

— Үдэртөө үнеэн бүридэ дунда зэргээр 15 килограмм силос, 1 килограмм үбһэ, ууралаар буйлуулагдаһан 40 килограмм һолоомо, болоомо ногоон шэлбүүһэ хоёрые жэжээр хэршэһэн 4 килограмм холисо, 12 килограмм бардаа үгтэнэ. Гадна һаагдаһан һүнэй 1 литр бүхэндэ 1 килограмм хүртэхөөр таряа талханай зүйл хуурайгаар, бусад тэжээлтэй холижо эдюулэгдэнэ. Бүхыдөө үнеэн бүридэ тэжээлэй 8 единицэ хүртэнэ.

Үнеэдтэ эдюулэгдэдэг тэжээл сооһоонь тэрэ нарһанай шэлбүүһэндэ анхаржа, ямар тиимэ холисо хэдэг байһыень харабабди.

— Урдань энэ «ИГК» машина абтаад, гурбан жэл шахуу хэрэглэгдээгүй миин хэбтэһэн юм,—гээд, фермые даагша хөөрэжэ оробо.—Энэ жэл ехэ уялга абаад, тэжээлэй хомор байхада, тэрэнээ яажа хүсэлдүүлхэ, илангаяа каротин элбэгтэй болгохо тушаа хэлсэһэн байгаабди. Тиихэдээ каротин элбэгтэй нарһанай шэлбүүһэ хэрэглэхэ гэлсээд, тэрэнээ жэжээр хэршэжэ, жэжэлэгдэһэн сагаан һолоомотой холёод, үнеэдтэ үгэхэдэ, тэдэ угаа дуратайгаар, амтархажа эдидэг байшоо.

Тиимэ холисо хэхэдээ һолоомо шэлбүүһэ хоёрые тэн адляар худхана. Жэшээнь, үнеэн бүридэ сүүдхэдэ хэршэгдэһэн 2 килограмм шэлбүүһэ, 2 килограмм сагаан һолоомо холижо үгтэнэ. Энэнь тэжээлдэшье угаа алмалтатай байба.

— Шэлбүүһэ эдюулжэ захалхалаарнай фермын үнеэдһээ үдэртэ 50—60 килограмм һүн ехэ һаагдадаг болоо һэн, — гэжэ малшад мэдүүлбэ.

Эндэ үдэртөө 20 тонно иимэ холисо бэлдэгдэнэ. Тэрэниие үнинэй механизатор Петр Андрианович Мальцев ударидана. Хамтадаа эндэ 4 хүн ажалладаг. Тэдэнэр ойһоо шэлбүүһэ зөөгөөд, һолоомоёо асаржа, жэжэлхэ уялгатай.

Хэршэһэн һолоомон, шэлбүүһэн үндэрөөр ханалагдаһан тракторай ехэ шарга соо сугларжа байдаг. Дүүрэхэлээрнь, тэрэниие үнеэдэй байрада оруулжа тараана, мүн бусад малда үгтэнэ.

Иигэжэ Дээдэ-Һутайн малшад нарһанай шэлбүүһэ элбэгээр хэрэглэжэ, малайнгаа ашаг шэмэ дээшэлүүлнэ.

Б. ГЫЛЫКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Ф. П. Сластин (фермые даагша), һаалишад В. Н. Ковалева, Н. Л. Булашова, Е. М. Мальцева, М. Е. Антонова, П. Х. Сучкова, З. М. Викторова, Е. Н. Назарова, Е. Ф. Назарова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ХООРОНДОО МҮРЫСЭНЭ

Эртэ урда сагһаа хойшо шэмээшэг угтанай ажаһуудаг Ехэ-Куналей ба Хүйтэн гэжэ тосхонууд мүнөө хоёр томо колхозой түб болонхой. Энэ хаяа хадхажа һууһан хоёр хүршэнэр ажахын болоод соёл болбосоролой талаар эрид хүгжэжэ, амжалта туйлаха зорилгоор өөһэд хоорондоо социалис мүрысөөнэй хэлсээ баталдаг заншалтай юм.

Тиин үнгэрһэн жэлдэ абаһан уялгануудаа хэр зэргэ дүүргэһэнээ элишэлхын тула ажалайнгаа дүнгүүдые согсолжо, сасуулан хараһан байгаа. Энээн тухайгаа Ехэ-Куналейн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ С. Мальцев, мүн Хүйтэнэй «Искра» колхозой правлениин түрүүлэгшэ Л. Трифонов гэгшэд аймагайнгаа «Коммунизмын туяа» гэжэ газетэдэ бэшэһэн байна. Тэрээн дээрэһээ мэдэхэдэ, дурсагдаһан колхозууд зарим тэды дутагдалтай байбашье һаа, үнэн шударгы колхознигуудай хамтын хүсэлэл оролдолгын ашаар, яһала ехэ амжалта туйлаһан байха юм.

Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид нёдондо сагай уларилай хэды тааруу бэшэ байбашье һаань, ороо тарҗа ехээр ургуулжа, бүхыдөө 52 мянган центнер тарһа суглуулжа, гүрэндэ ороо тушааха түсэбөө дүүргээ. Илангаяа овощ, хартаабхын онсо баян ургаса абтаа һэн. Дундa зэргээр тоолоходо, гектар бүриин 74,3 центнер хартаабха, 188 центнер овощ суглуулһан байна.

Мүн баһа, хонишод, гахайшад, шубуушад болон үхэр шахан таргалуулагшад ойн баярай жэлдэ оролдосотой һайнаар ажаллажа гараа.

Ехэ-Куналейн колхознигууд мүнөө үнгэрһэн жэлэй үрэ дүнгүүдые сэгнэжэ үзөөд байхадаа, байгша ондо газараа һайнаар элдүүрилжэ, машина, техникэеэ зүбөөр хэрэглэжэ, баян ургаса ургуулха, адууһа малаа олошоруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гэһэн зорилго урдаа табинхай.

Харин нүгөөдэ «Искра» колхоз республикынгаа ойн баярай жэлые угтуулан баһал социалис мүрысөөндэ жагсанхай. Тэдэнэр үнгэрһэн жэлые бараг һайнаар дүүргэһэн байха юм. Жэшээнь, газар тарялангай болон мал ажалай продукци гүрэндэ тушааха түсэбөө дүүргэжэ шадаа. Ниитын адууһа малай һүрэг улам олошоржо, нёдондонойхидо орходоо үхэрнүүдынь—120, гахай 414, хонин—820 толгойгоор нэмэһэн байна.

Гадна һү һаалишье дээшэлжэ, гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэһэн байгаа. Надеинын һаалиин фермэ бултанһаа эрхимлэжэ, үнеэн бүриһөө 2241 килограмм һү һаагаа.

Колхозой һаалишад шэнэ жэлэй гараһанһаа хойшо үдэр бүриингөө һаалиие эрид дээшэлүүлхын түлөө эршэтэй зорилготойгоор тэмсэнэд. Тэрэнэй аша үрэнь эли бодо харагдажа захалаа. Илангаяа нэгэдэхи фермын коллектив бэшэнһээ шалгарна. Жэшээлхэдэ, нёдондо декабрь соо үнеэн бүриһөө сүүдхэдэ 7,5 килограмм һү һаадаг байгаа һаа, һүүлэй үедэ үнеэн бүриһөө үдэртөө 8—9 килограмм хүрэтэр һү һаадаг болоо.

«Искра» колхоз энэ жэлдэ 3900 центнер мяха гүрэндэ тушааха түсэбтэй юм. Тиин Заводской тосхон гэжэ газарта үхэр шахан таргалуулха шэнэ байра түхеэрһэн байна.

Тэрэшэлэн үндэр ургаса абаха зорилгоор, тарялангай болон сабшалангай газар дээрэ бүхыдөө 11 мянга гаран тонно аргал шэбхэ гаргаба. Мүн машина, трактор заһабарилха хүдэлмэришье урагшатай һайнаар ябуулагдана.

Хүйтэнэй колхознигууд хүршэтэеэ баталһан социалис мүрысөөндэ абаһан уялгануудаа эрид шууд дүүргэхын түлөө хүсэ шадалаа зангидан оролсобо.

Г. ВАСИЛЬЕВ.
Улаан-Үдын аймаг.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

ТАБАДАХИ ДОМЕННО ПЕЭШЭН АШАГЛАЛГАДА ТУШААГДАБА

ЛИПЕЦК. (ТАСС-ай корр.). Манай орон дотор эгээн хүсэтэй — табадахи доменно пеэшэн Новолипецкэ металлургическа заводто ашаглалгада тушаагдаба. Тэрэнэй хэмжээн 3200 кубометр юм. Шэрэм хайлуулха, энэ асари ехэ агрегат дүүргэхын тула Курскэ суранзата аномалиин рудатай хоёр хүндэ ашаанай поезд хэрэгтэй болоһон байна. Барилгашад ба хабсаргагшадай хүдэлмэриие гүрэнэй комисси «4» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушаан абаа.

Февралиин 3. 19 час 10 минута. «Доменно пеэшэнгые хүдэлгэхэ!» гэһэн захиралта үгтэбэ. Газовщик А. А. Байгозин залан хүтэлбэрилгын пунктдахи багахан кран хүдэлгэбэ. 1200 халуунтай агаарай домно руу ороходонь, кокс носошобо. Липецкэ мантан томо барилга ашаглалгада тушаагдаа.

Шэнэ доменно пеэшэн жэлдээ 2,2 миллион тонно шэрэм хайлуулха.

ТЕХНИКЭ ХАБАРАЙ ТАРИЛГАДА БЭЛДЭГДЭЭ

Лутугинска районой механизаторнууд хүдөө ажахынгаа техникэ Ворошиловградска область дотор түрүүлэн хабарай тарилгада бэлдэжэ дүүргэбэ. Колхоз, совхозуудай механизаторнууд плуг, культиватор ба бусад техникэеэ һайнаар заһабарилжа, жэрылгэн табинхай. Тракторнууд, сеялкэнүүд хабарай тарилгада мүн лэ бэлдэгдээ.

Оньһото техникэ заһабарилха талаар Лутугинска районой механизаторнууд ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Энэ хүдэлмэреэ тэдэнэр нарин түсэбэй ёһоор бэелүүлнэ. Заһабарилгын хүдэлмэриин эхилхые урда тээ тусхай комиссиин гэшүүд трактор, сеялкэ, культиватор бухэниие наринаар шалгажа, хэр ехэ заһабари хэхэ хэрэгтэйень элирхэйлдэг юм. Тиигэжэ запас частьнууд, материалнууд бэлдэгдэдэг.

Хуушан детальнуудые һэльбэн шэнэдхэлгэдэ гол анхарал хандуулагдана. Шэжэм техникэ заһабарилгын үедэ тусхай звенонууд ажахынуудта байгуулагдадаг. Колхоз, совхозуудай механизаторнуудһаа гадна, тэдэниие шефтээ абаһан промышленна предприятинуудай мэргэжэлтэд эдэнэй бүридэлдэ оруулагдадаг байна.

(ТАСС-ай корр.).
Ворошиловградска область.

СТЕПАН БОБЧАНИГАЙ БРИГАДЫН ГАБШАГАЙ АЖАЛ

ТРОИЦКОЕ. (Хабаровска хизаар). (ТАСС-ай корр.). Түсэбтэ табан жэлэй эхинһээ хойшо Троицко леспромхозой коллектив түсэбһөө гадуур 10 мянган кубометр модо бэлдээ. Степан Бобчанигай хүтэлбэрилдэг коллектив эндэ эрхимлэнэ. Январь һарада энэ бригада 1600 кубометр модо түсэбһөө гадуур бэлдэһэн байна.

БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

Рязанска областиин ажалшад үтэгжүүлгэ тарялан дээрэ шэрэжэ гаргаха һара үнгэргэжэ байна. Эдэ үдэрнүүдтэ «Красная заря» колхозой тарялан дээрэ үдэр бүри 600 тонно органическа үтэгжүүлгэ шэрэжэ гаргана.

— 500 гектарай га бүхэнһөө 160 центнер хартаабха абахые түсэблэнхэйбди, — гэжэ колхозой ахамад агроном. Н. Амозов хэлэнэ.

Һарын үедэ нэгэ миллион тонно органическа үтэгжүүлгэ областиин колхоз, совхозуудай тарялан дээрэ шэрэгдэжэ гаргагдаха юм.

(ТАСС-ай корр.).

ЖЭЛ СОО—12.500 ПОРШООНХО

...линэй гахайн фермэ ...шоонхо абажа, ехэ болго- ...эглэлтэй юм. Үнгэрһэн ... ондо тус коллектив ... туршада 12 мянган ...шоонхо абаха гэһэн со- ...ис уялга баталан аба- ... Хэлэһэн үгэдөө бата ...ын тула эндэхи гахай- ...оролдосотойгоор ажал- ... Жэлэй туршада гахай- ... 12500 поршоонхо аба- ...эдэнэйнгээ шэгнүүрые ...9 центнерээр нэмээгээ. ...жалдаа түрүү онол арга ...лэһэнэй ашаар, тус ...мын коллектив иимэ ам- ...та туйлажа шадаа ...уу. Жэшээнь, гахайшад ...на Яковлевна Вторушина, ... Семеновна Конева гэг- ... жэлэй туршада 1600 ...шоонхо абаха байһан аад, энээнээ 1893-да хүргөө.

Гахайшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Александра Ивановна Оскорбина, Евдокия Григорьевна Жилина болон бусад шалгарһан байна. Наймадахи табан жэлэй туршада ажалдаа амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Александра Ивановна гүрэн түрынгөө эгээл үндэр шагнал — Ленинэй ордендо хүртэһэн юм. Энэ хугасаада гахайшад В. И. Юрьева, Г. В. Жилина гэгшэд габшагайгаар ажаллажа гараа. Тэдэнэр 1742 поршоонхо түлжүүлжэ, даажа абаһан социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэжэ, хэлэһэн үгэдөө эзэн байһанаа гэршэлнэ.

Абтаһан бүхы поршоонхынгоо 10 процентые эхэ гахайнуудые һэльбэхын түлөө үлөөжэ, бэшыень Романово тосхоной гахайн фермэдэ ябуулаа.

Энэ эбтэй эетэй коллектив түл абалга, тэдэниие гарзада оруулангүй түлжүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал табиһан байна. Мүн эхэ гахайнуудые хаһа сагтань һайнаар үрэжүүлхэ хэрэгтэ тэдэнэр һаналаа табяа. Һая гараһан поршоонхонууд эхэеэ һайса хүхэдэг, тэдэндэ нэмэлтэ тэжээл үгтэнэ. Эхэеэ хүхэжэ байһан поршоонхо бүхэн сүүдхын туршада дунда зэргээр 180 грамм нэмэнэ. 12—14 килограмм шэгнүүртэй болоһон поршоонхонуудые эхэһээнь таһална.

Боро эдеэндэ ороһон поршоонхонуудые илангаяа һайнаар харууһалха хэрэгтэй гэжэ гахайшад ойлгодог шуу. Тэдэнэй эдеэ хоолой рациондо ногооной гурил, һүн, концентрат, жэжэ болотор хэршэгдэһэн үбһэн, яһанай гурил болон бусад хэрэгтэй зүйлнүүд тааруулагданхай.

Кормокухниин кочегарнууд Иван Васильевич Хлызов, Алексей Степанович Смирнов гэгшэд дежурлаха үедөө гахайнуудайнгаа тэжээл һайнаар бэлдэдэг.

Жилинэй гахайшад һүүлэй хэдэн жэлэй туршада аймаг соогоо түрүү зэргэдэ ябадагаараа бултанда мэдээжэ болонхой. Диилэнхи ажалаа тэдэнэр оньһон түхеэрэлгын хүсөөр бүтээдэг болоһоной ашаар, гахайшадай ажал урагшатай гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Гэбэшье, эндэ бэрхэшээлнүүд ушарһаар. Юуб гэхэдэ, эхэ гахайнуудые харууһалха, эдеэлүүлхэ ажалые бар хүсөөр бүтээнэ. Ажалаа эмхи гуримтайгаар эрхилжэ, тэдэнэр тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые дабан гарана. Мүн ажалдаа түрүү гахайшадай дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэнэ. Зоотехническэ һуралсал эндэ һайнаар табигданхай. Тус һуралсалые Юрий Банаевич Ерахаев хүтэлбэрилдэг. Нёдондо жэлдэ 23 гахайшадта «Мал ажалай I, II классай мастер» гэһэн үнэмшэлгэ барюулагдаа.

Һүүлэй жэлдэ амжалта туйлаһан гахайшад урмашуулагдадаг болонхой. Жэлэй туршада 800 поршоонхо түлжүүлһэн гахайшад хоёр һарын салингаар шагнагдана. Хэрбээ жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргэжэ шадабал, гахайшан бүхэн һарын салингаар шагнагдадаг.

Ажалдаа амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Жилинэй гахайшадта партиин райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта нэгэнтэ бэшэ хүртэһэн. «Шергинский» совхозой дирекци болон партком коллективэй ажалые үндэрөөр сэгнэдэг. Социалис мүрысөөндэ илажа гараһан ажалай түрүүшүүлэй хүндэлэлдэ алдар солын туг үргэгдэдэг, эрхим гахайшад ажахын Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэнэ.

Нёдондо жэлдэ амжалта туйлаһан гахайшад Г. М. Жилина, В. Е. Юрьева, З. Н. Жилина болон бусад нүхэдтэ КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой, Ойн баярай Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэгүүдтэйгээр шагнагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй тогтоолтой эндэхи гахайшад танилсаад байхадаа, түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы 1973 ондо 12400 поршоонхо түлжүүлхэ, тэдэнэйнгээ шэгнүүрые 3 мянган центнерээр нэмээжэ абаха гэһэн дээшэлмэл социалис уялга баталан абаад, эршэтэйгээр ажаллажа байнхай. Эбтэй эетэй энэ коллективэй хэлэһэн үгэдөө лаб хүрэхэ байһанда этигэмээр.

А. МЕЩЕНИН.
Кабанскын аймаг.

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

ОНШОТО ХҮТЭЛБЭРИИН АША ҮРЭ

(Зэдын аймагай „Мир" колхозой профкомой хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө)

«Мир» колхоз Зэдын голой эгээл томо ажахынуудай нэгэн гэжэ мэдээжэ. Эндэ ажаллаадаг 800 гаран колхознигуудай 150 шахуу хүниинь механизаторнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд. Тэдэнэр бултадаа профсоюзай гэшүүд юм. Тиихэлээрээ энэ колхозой профсоюзай организаци мүн лэ, яһала томо, ниитын ехэ эмхи болоно.

Дүрбэн жэлэй саада тээ энэ организациин профкомой түрүүлэгшээр слесарь Трофим Прокопьевич Хогоев һунгагдаһан байгаа. Тэрэ гэһээр лэ энэ нүхэр профсоюзай гэшүүдэй ехэ найдабариие һайнаар харюулжа лбана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Профсоюзай комитет хадаа колхозой партийна организациин хүтэлбэри доро ажахын правленитэй нэгэн хамта ниитын ехэ хүдэлмэри ябуулна. Тэрэнэй урдаа хараха гол хэрэгынь хадаа колхозой үйлэдбэриин эмхидхэлые нарижуулан һайжаруулха, колхознигуудай бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха эрхэ байдал тогтоохо, ажаһуудалай, культурна эрилтыень һайнаар хангаха асуудалнууд болоно.

Колхозой профком түбхын түрүүндэ ябуулха хүдэлмэриингөө түсэб табилгада анхаралаа онсо хандуулна. Хамтаараа хэлсэжэ баталһан түсэб доторнь профкомой заседани дээрэ, гэшүүдэй хамтын суглаан дээрэ зүбшэгдэхэ асуудалнууд, социалис мүрысөө эмхидхэлгэ ба тэрэнэй дүн гаргаха, олондо соносхохо хэрэг, ажалшадай дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ, соёл болбосоролой хэмжээ ябуулганууд оруулагданхай байдаг. Гадна колхознигуудай энхэ элүүрые сахиха, элдэб усалта аюулһаа һэргылхэ гэхэ мэтын зүйлнүүд анхаралда заатагүй абтанхай байха.

Профкомой заседани болон бүгэдэ гэшүүдэй хамтын суглаан дээрэ хэлсэгдэһэн асуудалнуудынь шэнжэлэн хараха да, ажахын үйлэдбэридэ сэхэ хабаатай, сагай эрхэ байдалтай нягта холбоотой байдаг юм. Жэшээнь, үнгэрһэн жэлэй октябрь, ноябрь һаранuудта зарлагдаһан профкомой заседани дээрэ СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа профсоюзай гэшүүдэй хэр зэргэ бэелүүлжэ байһан тухай, ажалай ёһо гурим сахиха, техникэ усал аюулгүйгөөр ашаглаха талаар профкомой комиссиин хүдэлмэри тухай асуудалнууд зүбшэгдөө. Хойто тээнь боложо үнгэрһэн хамтын суглаан 1972 оной хүдөө ажахын жэлые амжалтатайгаар дүүргэхэ, 1973 оной хабарай тарилгын хүдэлмэридэ һайнаар бэлдэхэ талаар профсоюзай гэшүүдэй урдахи зорилгонууд тухай асуудал хэлсэһэн байха юм. Энэ хоёр жэшээ хадаа хамтынгаа хэрэгтэ профсоюзай гэшүүдые эдэбхитэйгээр хабаадуулха оролдолго профкомой ходо гаргажа байдагые элеэр харуулна.

Профкомой дэргэдэ байгуулагдаһан комиссинууд мүн лэ дааһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг, зохёоһон түсэбэйнгөө ёһоор хүдэлмэреэ ябуулдаг байна. Ажалай ёһо гурим сахиха, техникэ усал аюулгүйгөөр ашаглаха талаар комисси (түрүүлэгшэнь механизатор Е. П. Стельмах) колхозой правлениин механизаторнуудтай болон бусад колхозникуудтай баталһан коллективнэ договороо хэр дүүргэжэ байһые, минеральна үтэгжүүлгэнүүдэй ба ядохимикадуудай ямараар хадагалагдажа байһые шалгажа үзэһэн байха юм. Тобшолон тэмдэглэхэдэ, олонхи комиссинууд профкомойнгоо ажал ябуулгада шадахаса туһалалсажа, ниитынгэ хэрэгэй түлөө анхаралаа табилсажа байдагынь элирнэ.

Профком малшадай дунда ябуулагдадаг ниитын олон хүдэлмэринүүдые бэедээ даажа абанхай. Илангаяа малшадай байра байдал, амаралта, соёл гэгээрэл тушаа яһалахан анхарагдана. Энэ колхоздо малшадые комплексноор хангадаг гурим заншалта хэрэг болонхой. Четверг бүхэндэ колхозой правлениин зорюута таһалһан автобусоор врач, библиотекарь, лектор, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха мэргэжэлтэ, агитбригадын гэшүүд малшадтаа айлшалдаг гээшэ. Эдэнтэй сүг автолавка ябалсадаг. Теэд эдэ зон миин айлшалаад бусадаг бэшэ, харин өөр өөрынгөө мэргэжэлээр хэхэ юумэеэ бүтээдэг, малшадай үдэр бүриин али бүхы хэрэглэмжые хангаха гэжэ оролдодог нүхэд ааб даа.

Профсоюзай комитет колхозойнгоо үргэн ниитэ ажалшадые соёл болбосоролой талаар һайнаар хангаха эрхэ байдал байгуулха гэжэ ехэтэ оролдоно. Энэ талада колхозой мүнгөөр бодхоогдоһон дүрбэн зуун хүнэй багтаамжатай соёлой байшан ехэ үүргэ дүүргэдэг. Энэ байшангай дэргэдэ 20 хүнһөө нэгэдэһэн уран һайханай агитбригада саг үргэлжэ хүдэлжэ байдаг юм. Мүн тэндэ долоо мянган номтой библиотекэ бии. 700 гаран уншагшадтай. Бригада, ферме дээгүүр концерт табиха, лекци уншаха, уулзалгануудые, тематическэ үдэшэнүүдые, уншагшадай конференцинүүдые эмхидхэхэ хүдэлмэри нютагай соёлшодой үдэр бүриин анхарал доро байдаг.

Энэ ажахын хүршэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой суута бригадир Социалис Ажалай Герой алдартай нүхэр Бутаковтой, өөрынгөө колхозой эрхим малшад нүхэд Улзытуев болон Нансаловтай соёлой байшан соо хэһэн уулзалганууд, нүүдэл 29 библиотекэ эмхидхэгдэһэн хүдэлмэри, Кировградай областиин КПСС-эй XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадир, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Социалис Ажалай хоёр дахин Герой А. Гиталовай «Таряан тухай домог» гэжэ номые олон зоной хабаадалгатайгаар зүбшэн хэлсэһэн, мүн бусад олон жэшээнүүд эндэхи соёлшодой эдэбхитэй хүдэлмэриие харуулна. Эдэ бүгэдэ профкомой хүтэлбэри доро, тэрэнэй саг үргэлжын хиналта доро бүтэнэ.

Тосхоной дунда һургуулиин дэргэдэ 120 үхибүүдэй байха интернат баригданхай. Тэндэ олонхинь малшадай үхибүүд байжа һурадаг. Мүн 100 үхибүүдэй хоёр дабхар саад бии. Эдэмнай колхознигуудайл ажаһуудалай түлөө анхаралаа табиһан ушар болоно ааб даа. Суббото бүхэндэ тусхайта автобус үгэжэ, һургуулиин интернадта байгшадые гэртэнь айлшалуулдаг. Үшөө тиихэдэ эндэмнэй физкультура ба спорт нилээд дэлгэрэнхэй. Үнгэрһэн зунай үедэ 110 залуу колхознигууд ГТО-гой шэнэ комплексын нормо дүүргээ.

Гэхэтэй хамта колхозой профсоюзай комитедэй эгээл шухалада тоолохо юумэниинь хадаа социалис мүрысөө эмхидхэлгэ болоно. Тэрэнэй дүн гаргалгада эдэбхитэй хабаадалсадаг шуу. Хүндэлэлэй грамота, шан ба бэлэг, Хүндэлэлэй самбар, Хүндэлэлэй дэбтэр, хүндэтэ нэрэ зэргэ олголго гэхэшэлэн материальна ба моральна урмашуулгын арга дүршэлнүүд эндэ үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнхэй. Колхозой үйлэдбэриин байдалые, мүрысөөнэй гурим сахилгые эрхилхэ талаарнь колхозой мэргэжэлтэдһээ, түрүүшүүлһээ бүрдэһэн ниитын хинагшадай бүлэгүүд профсоюзай комитедэй түшэг тулгууринь болодог гээшэ.

Энэ комитедэй хүдэлмэриин үшөө нэгэ һайн талань юуб гэхэдэ, колхознигуудайнгаа энхэ элүүр, һанаа тэниглэн һуухынь, зүбөөр амардаг байхынь түлөө оролдолго болоно. Нёдондо, жэшээнь, 26 хүн курортдо ошожо, бэеэ эмшэлүүлээ, амараа. Тиихэдэ 40 колхознигууд «Электромашина» заводой «Ильинка» гэжэ пансионадта ошожо, аргаламжа хүүлээ. Мүнөө «Аршан» курортдо хамтын пансионадай баригдада хабаадалсажа байна.

Колхознигуудай, профсоюзай гэшүүдэй дунда профкомой ябуулжа байгаа гэгээрэл болбосоролой, ниитын хүдэлмэри, ажалшадайнгаа һуудал байдалай, энхэ элүүрэйнь түлөө анхаралаа ходо табижа байдаг ушар ажалай, үйлэдбэриин журам бэхижүүлхэ хүнүүдые һайн сэдьхэлтэйгээр, ажалдаа коммунис ёһоор, колхозой зөөри хогшолдо эзэн ёһоор хандадагаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ гүнзэгыгөөр нүлөөлнэ. Мүн үйлэдбэриньшье һайн үрэ дүнтэйгөөр эрхилэгдэнэ. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ, юһэдэхи табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэй оролсоһон «Мир» колхозой гэшүүд 1972 ондо гүрэндөө мяха, һү, нооһо худалдаха түсэбөө, аяар ноябриин 1-дэ дүүргэһэн, тиигэжэ ехэ продукци түсэбһөө гадуур тушааха арга олоо. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 11 центнер орооһо урзанданайхиһаа һураггүй ехэ үбһэ хуряагаа һэн.

1973 ондо малшадай, таряашадай дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гаа тогтоолнуудые бэелүүлхэ, табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлэйнь бүри ехэ амжалтата түйлахаар колхозой профсоюзай гэшүүд шиидэнхэй. Энэ ехэ хүдэлөөнэ эмхидхэн хүтэлбэрилгэдэ профсоюзай комитет баһал урдыхи шанги харюусалга ехэтэйгээр хам оролсобо.

Л. АНЦИФЕРОВ,
хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой секретарь.

Волго мүрэн шадарай Тольятти гэжэ һаянай городто мантан томо автозавод (жэлдээ 660 мянган хүнгэн автомобиль бүтээн гаргаха) бүхы хүсөөрөө хүдэлжэ эхилээ. Эндэ анха түрүүшынхеэ промышленно-коммунальна зоно байгуулагдажа байна. 400 гектар талмай дээрэ эдеэ хоолой промышленностиин ба ажаһуудалай хэрэглэжмэ хангаха 55 предприяти, заһабариин мастерскойнууд, ниитын транспортын гаражууд, складууд, худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжын училищинууд б... юм.

Промышленно-коммунальна... түрүүшын ээлжээн — 30 шахуу... тн 1975 ондо ашаглалгада ор... 22 мянган хүн хүдэлдэг боло... эмхидхэхын тула 200 миллион... түхэриг һомологдонхой. Т... предприятинууд хүдэлжэ эхилэ... лэмжэ хангадаг предприяти... газарта нимэ олоор яһар уша... рнгдахань бэ?

ГОРОДУУДЫЕ БАРИХА ШЭНЭ ГУРИМ

Хилээмэнэй завдой гү, али химическэ аргаар хубсаһа сэбэрлэхэ фабрикын хаанашье байхадань хүн зондо хамаатай бэшэ. Дүтэшэгһөө хилээмэ худалдажа абаха, хубсаһа тушаaха ба гэдэргэнь бусаажа ябахын тула сагаа ехээр һамшахагүй гэжэ оролдоно. Тайлбарилан хэлэбэл, хангадаг предприятинуудай хаана байһан тухай бэшэ, харин магазинууд, тушаан абадаг пунктнууд гэхэ мэтэ лэ эд хэрэглэгшэдые һонирхуулна. Нимэ предприятинууд Тольятти хотын байрын кварталнуудта олоор баригдана. Үйлэдбэриин предприятинууд (пивын завод ба макаронной фабрикаһаа гадна) химическэ аргаар хубсаһа сэбэрлэдэг фабрика, складууд, хүн зонтой сэхэ харилсадаггүй бусад эмхинүүд промышленно-коммунальна зоноdо байгуулагдана.

Анатолий БАЧУРИН, городой Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо: «Манай городой хүн зоной тоо удангүй хахад миллион болохоор тухайлагдана. Эдэнэй хэрэглэмжые продуктнуудаар, бусад хэрэгсэлнүүдээр хангахын тула элдэб предприятинуудые эмхидхэхэ хэрэгтэй болоно бшуу. Гэхэтэй хамта, тэдэниие нэгэ газарта олоор бариха тухай дурадхал таарамжатай гэжэ һанагдана. Тингэбэл, городой ажахые хүтэлбэрилгын хэрэг хүнгэдхэхэ, элдэб албан зургаануудай хүдэлмэри хүтэлбэрилхэдэ, тэдэнэй оролдолго нэгэдхэхэдэ тааруу зохид байха».

Лев ЛИВЕРМАН, Тольятти хотын проентын ахамад инженер: «Ажахыгаа түсэбэй ёһоор эрхилдэг социалис гүрэн дотор шэнэ городуудые барихадань промышленно-коммунальна зононууд ерээдүйдэ ехэ удха шанартай болохо гээд тоолохо байнаб. Энээндэнь этигэхэ баримта яһала бии. Хангалгын газарнуудые байрын районуудһаа холуур тогтообол, байрын районуудай, мүн промышленно-коммунальна зононуудай архитектурна түхэл шэнжые бүхы дээрэнь һайжаруулха зорилго хүнгэдхэхэ бшуу. Зоные нимэ тааруугаар эмхидхэбэл, газар хоёр-гурба дахин ехээр алмагдаха болоно».

Павел ПОТЕХИН, Волгын автозаводой капитальна барилгын управлениин начальнигай орлогшо: «Асуудалые иигэжэ шиидхэбэл, бидэнэртэ, барилгашадта тааруу байха һэн. Зонын генеральна түсэбтэй байһанай ашаар, харилсаанай лини, харгынуудые (тэдэнэй алинииньшье хуушанайхиһаа нилээд богони) газар доогуур татаабди. Нэгэ талмай дээрэ барилгын техникэ олоор тодхобол, адли хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэхэдэ таарамжатай байдаг. Хамһабариин албанай, захиргаанай байрануудые бариха хэрэгтэ гориһой алмалта туйлаг... тээ, зоно доторхи ү... нүүдые үргэдхэхэ ар... жо проектээр хара... Энэмнай булюу һай... даашье харуулха бай...

Юрий ГИДАСПОВ, ариг сэбэрые сахиха,... ологическа станции... даагша: «Хэрэглэмжэ... предприятинууд бай... талнуудта тааруугүй... зүйлнүүдээр: бензин... сад түлишын тоһонуу... лаар, шэрэ будагуу... ворнуудай ууралаар... зараана... Тольяттиин... водско районой бай... талнууд заводһоо, пр... но-коммунальна зон... километр холо юм. ... эндэхи кварталну... поли дээрэхи шэнги... даг, үйлэдбэри гэрэ... тула хэрэглэгдэдэг хү... һүниин сагта ялардаг... шоор хэлэбэл, гор... сэбэрые сахиха алба... ленно-коммунальна... гуулгые бүрин зүбшэ...

Нимэ зононуудые ... хада таарамжатай гэ... даа нэгэ һаналтайга... но. Гэбэшье түрүүшы... ганuудай үедэ зарим... эндүүгэй тохёолдоо... тэ. Жэшээлхэдэ, ... зонын бүхы предприя... хангахаар хараалагд... гаа. Теэд, тэдэ предп... дай зариман үшөө ба... нүгөөдэ зариманиинь... дэлнэгүй. Тимэһээ... ашаяа дүүрэн хар... Мүн ондоошье дутуу... Тэдэ дутагдалнууд Т... зайсуулагдана. ...

Челны хотодо мүн лэ... но байгуулгын үедэ... абтана. Ашаанай а... бүтээхэ тон томо Ка... завод, шэнэ город тэ... доро бодхоогдожо бай...

Анатолий ПРАЗДН...
АПН-эй соб. ...

ЭДЭЭ ХООЛОЙ зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохо, арад зоной байдалые улам һайжаруулха хэрэгтэ үтэгжүүлгын ехэхэн аша туһатай байһаниие харанабди. Эгээл тиимэһээ орон дотор минеральна үтэгжүүлгэ бүри эрид ехээр гаргадаг болохо хараа шугам табигдаад байна. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэриин ёһоор 1975 ондо хүдөө ажахыда жэлдээ 72 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэ үгтэдэг болохоор хараалагдана.

Энээнтэй дашарамдуулан, мүнөө ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ органическа үтэгжүүлгэ ямар үүргэтэйб, хүдөө ажахые үргэнөөр химизацилха үе сагай ороод байхада, тиимэ үтэгжүүлгэ урдынгаа удха шанарые гээхэгүй гү гэһэн асуудалые тодорхойлжо абаха шухала болоно.

Эдэ асуудалнуудта харюусахыень СССР-эй хүдөө ажахын Министерствын органическэ үтэгжүүлгын таһагай начальник хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат В. А. ВАСИЛЬЕВТА хандабабди.

— Нэн түрүүн, Эхэ ороноймнай агрохимиин эрдэмэй эхи табигша академик Д. Н. Прянишниковай иигэжэ хэлэһэниие һаная: «Химиин промышленностиин хүгжэжэ, минеральна үтэгжүүлгын элбэг болоходо наг шэбхэ хойшоо гараха гэжэ һанаха болоо һаа, буруу. Минеральна үтэгжүүлгын элбэгээр хэрэглэгдэхэ бүрил наг шэбхэ ехэ хэрэгтэй болохо...» Энэ яһала ойлгосотой гэжэ һанахаар. Тингэбэшье манай зарим мэргэжэлтэд Прянишниковай һургаалые мэдэхэ, органическэ үтэгжүүлгын үүргые ойлгохо байбашье, ургасые дээшэлүүлхэ энэ хүсэтэ эрхэ нүхэсэлдэ бодото анхарал табидаггүй, арга тайл һаань, минеральна үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэхые оролдодог, — гээд нүхэр Васильев хэлэнэ.

— Теэд энэмнай химиин ашаг үүргые доошонь өрүүлнэ, тэрэнэй «технологическэ ёһо журамые хазагайруулна бэшэ гү?

— Тиигэнэ. Минеральна, органическа үтэгжүүлгэ хоорондоо нягта холбоотой, нэгэ түхэл шэнжэтэй юумэн. Минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэһэнэй ашаар ургаса дээшэлжэ, үбһэ тэжээл ехэ абтана. Тэрэнһээ адууһа малай тоо толгой олошороод, наг шэбхэ ехэ сугларна ха юм. Энэмнай тингэжэ биологическэ эрьесые бүри түргэдхэхэ, хэмэл азот, фосфор, кали болон шэмэтэ зүйлнүүдые үшөө ехэ болгохо арга олгоно.

Ажахынууд наг шэбхэ ехээр суглуулжа, тэрэнээ зүбөөр хэрэглэдэг болоогүй һаа, тэдэнэр химиин промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй урда ехэхэн үритэй болохо бшуу. Юуб гэхэдэ, минеральна үтэгжүүлгэ гамтай наринаар гаргашалагдаха, мүн газарһаа абтаһан ургасынь аша үрыень харюулжа, хүрьһэндэнь нэмэлтэ тэжээл үшөөл ехээр оруулха хэрэгтэй ха юм. Тиихэдээ органическэ үтэгжүүлгые муугаар хэрэглэхэ гээшэ газарай хүрьһэнэй үрэжэлые дээшэлүүлхэ нормые хазагайруулһан хэрэг болоно.

— Хүрьһэнэй үрэжэл дээшэлүүлхэ гээшэ мүнөөнэй гол асуудал байһан хойнонь, органическэ үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ асуудалые тоодоггүй хойрог хүнүүдтэ шанга эрилтэ табяа һаа яаха юм?

— Табижашье болохо. Теэд зарим ажахынуудта наг шэбхэ зөөхэ, тараажа хаяхэ оньһон түхеэрэлгэтэй тэргэнүүд дуталдажа, энэ хүдэлмэри гэдэргэ татагдана. Зарим ушарта бодомжогүйгөөр проект хэжэ бариһан байра шэбхэ гаргахада баһал һаад хэнэ. Тэрэшэлэн шэнгэн шэнэ шэбхэ байра сооһоо гаргаха, тэрэниие суглуулха зүб онол арга үшөөл олдоогүй. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, энэмнай гансашье хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй шиидхэхэ асуудал бэшэ байна.

Гэхэтэй хамта энэ талаар колхоз, совхозуудта бии байһан арга боломжо хүсэд хэрэглэгдэнэгүй, нютагуудта үтэгжүүлгын фабрика бии болгохо тушаа оролдолго үшөөл гаргагданагүй. Үнэндөө эрдэмтэдэй шэнжэлжэ үзэһэнэй ёһоор, түрүү дүй дүршэл дээрэһээ харахада, шинг нойтоор дутамаггүй хүрьһэнэй газарта оруулһан наг шэбхын тонно бүхэн 0,3—0,4 центнер нэмэлтэ таряан, 2—3 центнер хартаабха, 2,5—4 центнер сахарай свёкло, 4 центнер кукурузын нэмэлтэ ногоон набша намаа боложо тэхэридэг байна. Хуурайшаг улаарилтай газарта наг шэбхэ оруулһан түрүүшын жэлдэ тиимэшье эли тодо ашаг үгэдэггүй, харин удаадахи жэлнүүдтэ тэндэһээ ургаса хараа байса ехэ абтаха.

Тиимэһээ ургаса дээшэлүүлхэ энэ хүсэ ехэтэй арга боломжые гүйсэд ашаглаха гээшэ партийна, советскэ ажахын органуудай, хүдөөгэй бүхы мэргэжэлтэд, таряашадай зайлашагүй зорилго болоно.

— Манай агрохимиин эрдэмэй тоолоожо гаргаһанай ёһоор, ургамалда хэрэгтэй бүхы шэмэтэ бодосуудай гурбанай нэгэ хубинь наг шэбхэ, хэмэл компостоор оруулагдадаг гэжэ тодоруулагданхай. Газартаа минеральна үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэдэг Дани, Англи, ФРГ, ГДР, Чехословаки гэхэ мэтэ гүрэнүүд ургасадаа наг шэбхэ хэр ехээр оруулдаг хаб?

— Газараа ашаг үрэ ехэтэйгээр эдлэдэг, тэндэ минеральна үтэгжүүлгэ элбэгээр гаргадаг оронууд наг шэбхые баһал гүйсэд хэрэглэхэ гэжэ оролдодог. Тэдэ оронуудта газарай хүрьһэндэ оруулагдадаг бүхы шэмэтэ бодосуудай гурбанай нэгэ хубинь наг шэбхэ болодог. Ондоогоор хэлэбэл, тарялангай гектар бүридэ 6—7 тонноһоо эхилээд, 10—11 тонно хүрэтэр наг шэбхэ, компост оруулагдана.

— Тиихэдэ манай ажахынуудта тэрэнь хэды шэнээн гаргагданаб?

— Манай таряалан үргэн, хүрьһэнэйнь үрэжэл адли бэшэ. Тиимэһээ Прибалтикада гектарай дунда зэргээр 10 тонно шэбхэ гаргагдана Минск, Волынск, Тернопольск, Московско областьнуудта баһал тиимэрхүү. Газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ талаар ехэ тэмсэл хэдэг, бултанда һургаал боломоор дүршэлтэй Ленинградай областьдо гектарай 17 тонно наг шэбхэ гаргагдадаг. Тиихэдэнь Армени, Киргизиидо гектарай оройдоол 2—3 тонно органическа үтэгжүүлгэ хэрэглэгдэнэ.

Бүхыдөө орон доторнай таряалан дээрэ наг шэбхэ зөөлгэ жэлһээ жэлдэ ехэ боложо байна. Жэшээнь, 1971 ондо колхоз, совхозууд бүхыдөө 45 миллион тонно шэбхэ гаргаа гэхэ гү, али тэрэнь урда жэлэйхиһээ 10 процентээр ехэ. Үнгэрэгшэ намартаа, үбэлдөөшье урда найхиһаа ехэ шэбхэ зөөгдөө.

Гэбэшье энэ хүдэлмэри хаа хаанагүй эршэмтэйгээр ябуулагдана гэхын аргагүй. Тоолоожо үзэхэдэ, олонхи нютагуудта наг шэбхые мүнөөшье 1,5—2 дахин ехээр хэрэглэдэг болохо арга боломжо бии. Тиигэбэл, органическэ үтэгжүүлгын ашаар орон дотор жэлдээ хоёр миллиард түхэриг ургаса нэмэжэ абтаха жэшээтэй.

— Бодото бүхэриг ээзэд гээшэ ургасаяа хоёр дахин зөөдэг: таряанай газарта шэбха зөөгөөд тэндэһээ нэмэлтэ абаһан процентэй ургаса асардаг гэжэ урдань хэлсэдэг байгаа. Мүнөөшье тарлашаднай тэдээн шэнгеэр ажаллаха болоно гү?

— Тиигэнэ. Нэн түрүүн ажахы бүхэндэ газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ фабрика бии болгохо шухала. Фермэнүүдтэ малай дэбдихэртэ торф ехээр хэрэглэгдэдэг болохо байна. Малда дэбдиһэн торфын килограмм бүхэниинь 4—5 килограмм шэбхэ болодог шуу.

Наг шэбхые зүбөөр хадагалжа, газарай хүрьһэндэ һайнаар оруулжа шадаал һаа, тэрэ ургасада ашаг үрэ ехэ үгэхэ зэргэтэй. Научна эмхи зургаануудай заабари, түрүү ажахынуудай дүй дүршэл хэрэглэжэ, тэрэнэй технологиие зүбөөр сахяад байбал, наг шэбхэ, компост бэлдэһэн, зөөһэнэй гаргашын нэгэ түхэриг бүхэнһөө 1 түхэриг 40 мүнгэн хүрэтэр сэбэр ашаг олзо оруулха аргатай.

Саашадаа органическа үтэгжүүлгэ ашаг үрэ ехэтэйгээр, зүбөөр хэрэглэхын тула орон дотор бүхэсоюзна мүрысөөн-конкурс соносхогдоо. Тиимэ конкурс жэл бүри үнгэргэгдэхэ юм. Тэндэ илажа гараһан түрүүшүүлые шагнаха 400 диплом, СССР-эй ВДНХ-гай 1500 медаль, мүнгэн шангууд бии болгогдонхой.

Д. СМИРНОВ,
ТАСС-ай корр.

ҮНДЭР УРГАСЫН ҮНДЭҺЭН

«Хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудай ургасын дээшэлһэнэй хахадһаань бага бэшэнь имагтал үтэгжүүлгэ хэрэглэһэнэй ашаар абтана гэжэ Эхэ ороноймнай, мүн хилын саанахи дүй дүршэл арсашагүйгөөр гэршэлнэ».

(КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленум дээрэ (1968 он) нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэһэн элидхэлһээ).

ЗАГАҺАШАД ОЛЗОТОЙ

Һүүлэй үдэрнүүдтэ Байгалай загаһанай трестын ажахынууд һайнаар хүдэлнэ. Олохон колхозуудай коллективүүд загаһа бариха январь һарынгаа даабари үлүүлэн дүүргэбэ. Кабанскын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой коллектив загаһа бариха январь һарынгаа даабари гурба дахин үлүүлэн дүүргээ. Тус колхозой гэшүүн А. М. Антроповой даадаг бригадын загаһашад ехэ амжалта түйлаба.

Баргажанай аймагай «Байкалец» колхозой В. Н. Фёдоровой даадаг бригадын загаһашад январиин 21-нэй үдэр гүбшуур татахадаа нэгэ доро 137 центнер загаһа барижа, манай трест соо үзэгдөөгүй рекорд түйлаба. Тус колхозой загаһашан А. Н. Инлюгинэй бригада январиин 24-дэ 170 центнер загаһа барижа, бүришье ехэ амжалта түйлаа. «Байкалец» колхозой загаһашад январь һарынгаа даабари хоёр дахин үлүүлэн дүүргээд, февраль һарада бүри эдэбхитэйгээр ажаллаха гэжэ шиидэнхэй.

Яруунын загаһанай заводой загаһашад гээгдэлдэ орохогүйн түлөө яһала оролдоно. Н. К. Орловой даадаг бригада январь һара соо 140 центнер загаһа бариха даабаряа 200 центнертэ хүргөө. Энэ бригадын загаһашад юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари дүрбэн жэл соо дүүргэхээр социалис уялга абаһан юм.

И. АРТЮНИН,
Байгалай загаһанай трестын хүдэлмэрилэгшэ.

ХУРЬГА ОЛООР АБТАН

Мал шахан таргалуулха шэглэлтэй Хориин совхозой хонин һүрэгүүд гол түлэб Заха, Түглэ, Дундада, Нарин гэһэн газарта үбэлжэдэг.

Һаяын үдэрнүүдтэ энэ совхозой эхэ хониной 6 отарада түл абаха халуун хаһа эмхитэй һайнаар эхилэнхэй. Хонин ажалда олон жэлдэ хүдэлжэ, дүршэл шадабаритай болоһон шударгы бэрхэ хонишод олон юм. Жэшээлбэл, хонишод Карп Танганов, Александр Красиков, Цырма Жамбалова болон бусад үнгэрэгшэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 97—105 хурьга абажа, хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалһан байна.

Байгша ондо совхозой хонишод нёдондонойнгоо амжалтануудые улам батадхажа, бүри ехэ илалта түйлахаар зэһэнхэй. Бүри зуч байхада үнгэргэгдэһэн хамтынгаа суглаанда хонишод дунда зэргээр 100 эхэ хонин бүриһөө 90-һээ үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 3,7 килограмм нооһо хайшалха, хурьган бүхэнэй шэгнүүрые 22 килограммда хүргэжэ, гарзагүйгөөр ондо оруулха гэһэн социалис уялгануудые абаһан байгаа.

Түрүү хонишодой нэгэн Карп Манхаевич Нэржит һамгантайгаа 530 эхэ хонидой отара даажа абаад хурьгалуулжа байнхай. Дүршэлтэй бэрхэ хонишодой энэ отарада хони хурьгадайнь байра һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Хаамжа, хобоо болон бусад шухала хэрэгсэлнүүдынь түгэс бэлдэгдэһэн байна. Һая гараһан нялха хурьгадай эхэтэеэ нэгэ нэгээрээ байха бишыхан таһалганууд олоор бэлдэгдэнхэй. Карп Манхаевичай даадаг отарада мүнөө 314 хурьган абтаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэнэ. Энэ отарада түл абалгын үедэ туһалалсахаяа отделениин механизатор Даша-Балдан Дугаров ерэнхэй. Даша-Балдан гурбадахи жэлээ алгадгүй хонишодто хамһалсана.

— Юрэдөө Даша-Балдан ехэл туһа хүргэдэг. Хони, хурьгадые харууһалхадаа бэрхэ юм. Зарим хурьгашад хурьгадаа тэбэреэд, хашаа соогуур эхыень бэдэржэ, яһала зободог һэн. Харин Даша-Балдан бүхы хони, хурьгадтаа тэмдэг хэдэг юм, — гээд, Нэржит Жигжитова магтан хөөрэнэ.

— Карп Манхаевич, байгша ондо хэды хурьга абахаар хараалнабта?

— Хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлхэ уялгатайбди. Харюусалгатай хаһамнай эхилбэ гээшэ. Зүлгэ ногоон дээрэ гаргажа, эхэһээнь илгажа, тушаахамнай үшөөл үды байна даа. Тэрэ үе болотор бүхы шадалаа гаргажа, абаһан уялгаяа дүүргэхэл байхабди, — гээд Карп Манхаевич харюусана.

Эндэһээ холо бэшэхэнэ ахалагша хонишон Лхажитма Табдановагай отара оршодог юм. Отарадань 507 эхэ хонин бии. Мүнөө 285 хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна. Сэрэгэй албанһаа табигдаһан Дагба хүбүүниинь, Ханда басаганиин, мүн отделениин хүдэлмэришэн Агван Шагдаров гэгшэд түл абалгын үедэ горитойхон туһа хүргэнэ. Хурьгадайнь байра, хонидойнь хашаа хуушаранхайшье һаа, һайса заһабарилагдажа, гүйсэд дулаалагданхай. Зуун эхэ хонин бүриһөө 90 хурьга абаха зорилгоёо дүүргэхын тула ехэхэн оролдолго, шадабаряа гаргана гэжэ ...лэмээр.

Дундада гэжэ газар... нэ, һаруул, уужам ба... ажалладаг хонишон ... Цырендоржиев му... хурьга абаад байна.

— Иигээд лэ ... хурьгалжа эхилхэ ... Мартын эхилтэр б... ниднай хурьгалхаар ... лагдана. Энэ хонид... тэжээлээр хүсэд ха... хай. Абтаһан хурьга... наар түлжүүлхэ дүү... гатайбди. — гэжэ ... Цырендоржиев мэдү...

Нарин гэжэ газарт... жэжэ байһан энэ ... эрхим хонишон ... Филиппович Красик... лэдэ түбхинэнхэй ... хонишон Дырма Б... гэгшэд тус бүрөө 3... хурьга абаад байна... зой түрүү хонишод... Цырма Жамбалова ... хонинһоо 360 хурь... жүүлэнхэй.

— Бүхыдөө 3200 ... нитойбди. Совхоз... шод 100 эхэ хони... 90 хурьга абажа,... хайшалха уялгаяа ... хэл байха. Юуб гэ... гэрэгшэ жэлдэ 186 ... нооһо тушааха ... аад, 205,5 центнерт... һэн байнабди. Мү... амжалтамнай батад... зэргэтэй. Энэ талаар... ла хэмжээнүүд абта... налташье хэгдэнэ, ... совхозой главна з... Герман Ханхабаев х...

Б. ЛАЙДА...

Энэ зураг дээрэ Баргажанай-Адагай загаһанай комбинадай бэрхэ хүдэлмэришэдэй нэгэн Александра Михайловна Кожевинае харанат. Энэ нүхэр тус комбинадта 12 жэл соо амжалтатай һайнаар хүдэлжэ байна. Тингэхэ зуураа үдэр, һара бүриингөө түсэбые хододоо үлүүлэн дүүргэдэг байха юм. Бүтээһэн продукцинь хододоо һайн шанартай байдаг. Эдэбхи үүсхэлтэй энэ нүхэр комбинадай эхэнэрнүүдэй соведэй гэшүүнээр һунгагдаһан байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

…ДАЛАЙ—ВИТАМИ-…НУУДАЙ ОРОН

…Б-12 гэжэ витамин бүри-…дэг бактеринүүд Хара …лайн гүн гүнзэгыдэ ами-…рдаг. «Академик А. Кова-…ский» гэжэ эрдэм-шэнжэ-…лгын судна дээрэ экспеди-…дэ хабаадалсагшад — Ук-…нын Наукануудай акаде-… урда зүгэй далайнуу-…й биологиин институдай …рдэмтэд иимэ тобшолол хэ-…н байна. Бактеритэй урга-…луунууд 500-hаа 2 мянган …тр хүрэтэр гүнзэгыдэ — …роводородоор элбэг уһан …о олдоо юм.

(ТАСС-ай корр.).

…Севастополь.

…ГАЗАРАЙ ХҮДЭЛӨӨШЬЕ …А А…

Газарай хүдэлхэдэ олон …йтар байшангуудай һан-…рангүй тогтосые адагай …ынь 2 баллаар нэмээхэ …а бии. Тиихэдээ барилгын …атериалнуудые үлүү ехээр …рашалһанай, гэрнүүдэй …нэ шэнжые хубилгаһанай …рэгтүй гээд Армениин эр-…этэд мэдүүлнэ. Тэдэнэр … дурадхааб? Каучугаар. …тэр сэткэнүүдээр гү, али …истиникануудаар хэһэн ре-… мүн түмэр зөөлэхэн …ушканануудые эдэ эрдэм-… дурадхаа бшуу.

Эдэ зүйлнүүд газарай хү-…лэ гэр байшангуудай ха-…у тээшээ наяран найгал-… аюултай хойнолонгууд-… абардаг юм. Газарай хү-…нын дорьбоое зөөлэ-…дэг эдэ зүйлнүүд хоо-…оо 2—2,5 метр зайтай-…р гэрэй һуури ба байшан-… доодо захын дундуур …лхогдодог.

…ХАЛУУН, ХҮЙТЭН — …НЭЙ ДУРААР

…иртизэй Октябриин 50 …н нэрэмжэтэ текстиль-… комбинадта агаарые хүй-…үүлдэг станци ашаглалга-… үтоо. Энэ станци Дунда … соогоо эгээл ехэ хүсэ-… юм. Хүсэтэ тур-…омпрессорнэ агрега-…уд искусственна аргаар …тэ бии болгодог, энэ хүй-…эн агаарынь цехүүдые …эй дуран соо шиигтүүл-…, һэрюусүүлдэг байна. …нэ уларил эндэхи зунай …ма халуун үдэрнүүдтэ ар-…гүй хэрэгтэй болодог. …уларынь гэхэдэ, зундаа аяар …45 градус хүрэтэр халуун …лодог ха хм.

…Энэ томо комбинат хүсэд …үсэндөө оруулагдахадаа, …лдээ 81 миллион метр пу-…лажан бүд нэхэдэг болохо. …Эн городой бүд нэхэгшэдэй …ргаһан продукци ороной-…най хүнгэн промышлен-…ностиин олохон түб нюта-…гүүдта эльгээгдэдэг юм.

ЭЛЕКТРОННО МЕТР

Бүдэй утые тон түргөөр. нарин нягтаар, алдуугүйгөөр хэмжэхэ—иимэ зорилго Белоруасиин инженернүүд табиһан байгаа. Энэл зорилгоор тэдэнэр автомат аргаар хүдэлдэг, бүд хэмжэдэг АПУ-1 гэжэ оньһон түхеэрэлгэ ухаалан зохёогоо һэн.

Газаа талаһаань харахада, юрын лэ стол. дээрэнь залан жолоодохо оньһон, мүн бэшэгэй машинка табяатай байдаг. Энээхэн машинка хэмжэгдэжэ байһан бүдэй утыень номер ба артикулынь, мүн тиихэдэ хүдэлһэн хүдэлмэришэнэй шифрые, хэмжэһэн үдэрыень ба халааниень тэмдэглэжэ абадаг юм. Бүхы электронно хубинь столойнгоо дотор талада хабсаргагданхай.

Энэ түхеэрэлгэ хайшан гээд хүдэлнэб? Ямар оньһон аргатайб?

Бүдэй һолжорон дамжуулагдажа байһан механизм дээрэ тодхогдоһон утыень хэмжэдэг оньһон (олон забһартай диск) татагдажа байһан бүдтэй зэргэ эрьелдэдэг. Тиигээд дискын забһараар фотоэлемент ялалзаад, тэрэнь бүдэй сантиметр бүхэнии өөрөө тооложо байдаг юм. 10 метр хэмжээд лэ, энэ оньһон түхеэрэлгэ тэрэ бүдэйнгөө утыень өөрөө автомат аргаар шалгадаг. хэмжэлгын үедэ алдуугай гараһан байбалнь, тэрэниие алгадгүй заһадаг байна.

АПУ-1 гэжэ оньһон түхеэрэлгэ Калининай нэрэмжэтэ камвольно комбинадта нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ. Энэ түхеэрэлгэ саашадаа улам ехээр хэрэглэгдэдэг болохо байна.

(ТАСС).

ТЮМЕНИИН ОБЛАСТЬ. Энэ зураг Усть-Балык — Тюмень — Курган — Уфа — Альметьевск гэжэ нефть дамжуулха томо соргын барилга дээрэ хэгдээ. Энэ соргын утань 1.840 километр байха.

ХИБЭДЭҺЭН ДЭЭРЭ ҮГЭРСЭ

Хонид ба мяхалиг бодо мал шэнжэлдэг Забайкалиин эрдэм-шэнжэлгын технологическа институдай туршалгын ажахын хүдэлмэрилэгшэ Алевтина Ефимовна Труфановагай даадаг «шэл ажахы» тиимэшье ехэ бэшэ юм. Оройдоол табан зуун дүрбэлжэн метр талмайтай арочна теплицэ болоно. Теэд заахан-шье hаа, гайтайхан.

Урэһэнэй таһагай эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ К. Жечало гэгшын хүтэлбэри доро хоёр жэлэй саада тээ Алевтина Ефимовна модоной хибэдэһэн дээрэ үгэрсэ ургуулжа эхилээ һэн. Түрүүшынь ургаса юумэ һайса үзэһэн Забайкалиин овощ ургуулагшадые ехэтэ гайхуулаа һэн гэхэ. Нэгэ дүрбэлжэн метр талмай дээрэһээ 20 гаран килограмм ургаса хуряагдаһан байба. Үтэгжүүлэгдэһэн эды шэнээн газарһаа 6—7 килограммһаа дээшэ ургаса абтадаггүй байһан.

— Газарта хибэдэһэнэй ехэ байха тума, ургасань бүри ехэ байдаг,— гэжэ Алевтина Ефимовна хөөрэнэ. — Газарта 90 процент хибэдэһэнэй байгаа hаа, ургасань наймач килограмм шахуугаар дээшэлдэг. Сортшье баган бэшэ удха шанартай. Алма-Атагай гибридно сорг модоной хибэдэһэн дээрэ ургуулагдажа, дүрбэлжэн метр талмай дээрэһээ 30 гаран килограмм ургаса үгөө һэн. Иигээдшье хэрэг үшөө дүүрэнэгүй. Хибэдэһэн хадаа ургамалай үндэһэнэй хажуудахи үжэнги зүйлнүүдые эрид үгы хэдэг юм. Энэ хэдаа Забайкалиин теплицэнүүдтэ ехээр дэлгэрэнги үбшэн болоно.

Үшөө нэгэ шухала удхатай зүйл эндэ бии. Хибэдэһэн дээрэ ургуулагдаһан килограмм үгэрсын өөрынь үнэ 2,6 дахин хямда байха юм.

Теплицэнүүд соо үгэрсэ ургуулдаг областиин бүхы ажахынуудта хибэдэһэн дээрэ таригдаһан үгэрсэ ногоорон харагдадаг болонхой.

Л. ФАДЕЕВ.
ТАСС-ай корр.

Шэтэ.

АШАА ЗӨӨХЭ ПРИЦЕП

Автомобильда шагтагалаад, ашаагаа өөрөө буулгаха шэнэ түхэлэй прицепүүдые Курска «Сельмашзапчасть» гэжэ завод бүтээбэ. Прицеп бүхэниинь дүрбэн тонно ашаа- тээдэг байха. Нэгэ голтой энэ прицепые «ЗИЛ-130» гэжэ самосвалда, мүн бусад автомашинануудта шагтагалжа болохо. Гидравлигын арга хэрэглэнгүйгөөр кузовынь өөрөө ашаагаа буулгадаг. Тиигэхын тула автомобилиие гэдэргэнь нэгэ багаханаар лэ даб гүүлэхэдэ хэрэг бүтэшэхэ юм. Энэ хадаа кузовые налуугаар өөдэнь бодхоодог «оглообли» гэдэг тусхай түхеэрэлгын ашаар түйлагдаа.

Иимэ прицепээр хүдөө ажахын адхардаг ашаануудые,. минеральна үтэгжүүлгэ, орооһо таряа зөөжэ болохо юм.

(ТАСС-ай корр.).

Курск.

МАЛАЙ ЭЛЕКТРОЖЭГНҮҮР

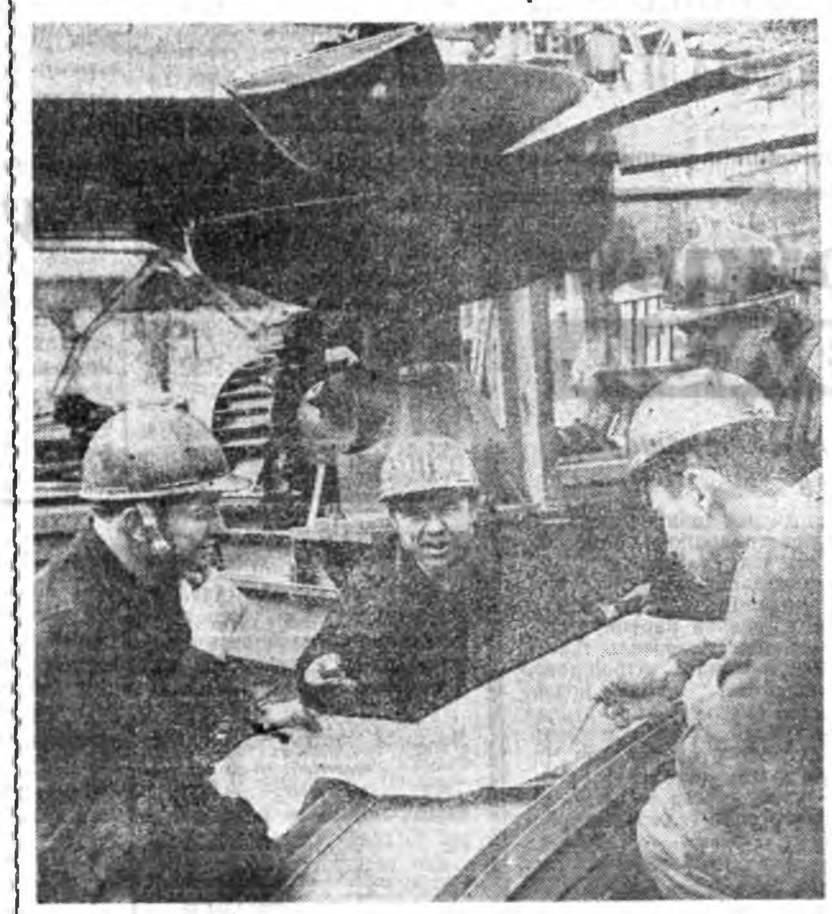
Үнеэдэй хашаа соохи агаарые автомат аргаар дулаасуулдаг электрокалориферүүдые Наманганай трансформаторна завод бүтээжэ эхилэнхэй. Иимэ түхеэрэлгэ час соо хашаа руу мянга табан зуугаад кубометр агаар оруулха аргатай. Зүгөөр агаарынь дуран соо гэхэ гү, али табанһаа гушан табан градус хүрэтэр дулаан байлгагдадаг.

Эдэ калориферүүд арба мянган часай турша соо заһабаригүйгөөр хүдэлдэг байха гэжэ заводойхид найдуулна. Энэ болзоройнь үнгэрөөд байбалнь, хүдөөгэй электромонтер дулаасуулдаг элементнүүдынь байра дээрэнь һэлгүүлдэг юм.

Мүнөө жэлдэ тус предприяти хүдөө нютагуудта арба мянган иимэ калориферүүдые эльгээхэ. Табан жэлэй эсэс багта тэдэниие дүрбэ дахин олоор бүтээдэг болохо гэжэ хараалагданхай.

Мүнөө шэнэ байшан барюдажа байнхай. Тэрэ хадаа оньһожоруулагдамал байха гэжэ түсэблэгдэнхэй.

Шэнэ аппарат

Таллинай машина бүтээлгын заводто агаараар һэрюусүүлдэг АВТ-Т гэжэ шэнэ аппарат бүтээгдээ. Тэрэниие хэрэглээд байхада, жэлдээ бүхэли гол мүрэнэй шэнээн гэхэ гү, али хоёр зуу миллион шахуу кубометр уһа алмаха болохо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: котельнэ цехэй начальник В. Бессель, бригадир В. Рудаков, котельщик А. Китсинг ба конструктор У. Аммон гэгшэд аппарат хабсарганад. ТАСС-ай фотохронико.

ТОМО ФЕРМЭ

Москва шадарай «Щапово» тосхондо ерэһэн лэ хүндэ гектар хахад газар дээрэ һунаһан барилга эрхэбэшэ харуулдаг. Тэрэниие хараһан дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэдшье: «Энэ һүнэй фермэ баригдана гээшэ гү? Энэшни промышленна предприяти бэшэ аал»,— гээд гайхангяар асуудаг юм.

Үнэхөөрөөшье тиимэл даа. Промышленна үндэһэ һуури дээрэ продукци абаха һүнэй туршалгын фермэ байгуулагдаба ха юм. Нэгэл үргэлжэ хушалта доро хоёр мянган үнеэдые эндэ харууһалдаг байна. Юрэ бусын энэ хашаагай үргэниинь — зуу гаран метр, утань — 165 метр болоно. Сенаж хадагалдаг башни нуудай туйлай ехэ цилиндрнүүд 25 метр үндэртэ тобойлдон харагдана. Иимэ башнинууд 14, тус тустаа 900 кубометр багтаамжатай. Манай орон дотор иимэ башнинууд энээнһээ урагша байгаагүй гэхэ.

Шэнэ фермэ дээрэ түл абалгын отделени, профилактори, тэжээлэй цех, үнеэ hаалгын-һүнэй таһалта, ветеринарна пункт, үйлэдбэриин цех, тэрэниие тойруулаад малай сэбэр агаарта гараха талмайнууд түхеэрэгдэнхэй.

Эндэхи байранууд соо сэбэр агаар оруулха тусхай түхеэрэлгэ бии. Тингэжэ байранууд соонь сэбэр агаар ходо-доо байдаг юм. Эндэхи бүхы хүдэлмэри — үнеэдые hааха, тэжээл үгэхэ, хашаа соохиие сэбэрлэхэ хүдэлмэри оньһожоруулагданхай. Малай иимэ ехэ байрада оройдоол 70 хүн хүдэлдэг байна.

Энэ комплексые бодхоохо доо, барилгашад эгээл шэб шэнэ материалнуудые, ажалай эгээл түрүү онол арганууд ые хэрэглээ һэн.

Н. ОЛЕИНИКОВА,
(ТАСС).

Академик Семен Вольфкович

ЗАПОЛЯРИИН НЮУСА БАЯЛИГАЙ ТҮЛХЮУР

СССР-эй Наукануудай академиин эмхидхэһэн Кольско экспедициин аян замда анха түрүүн мордоһонһоонь хойшо табяад гаран жэл үнгэрбэ. Энэ экспедициие академик Александр Ферсман хүтэлбэрилөө һэн. Заполярида, Хибиның хадануудта апатит-нефелинэй рудагай түйлай ехэ хэбтэшые энэ экспедици олоо бэлэй.

Энэ хэбтэшэ хадаа фосфат-түүхэй совет промышленностиие хангаха түүхэй эдэй шухала газар болоһон, хүдөө ажахыда химии хэрэглэхэдэ горитойгоор туһалһан юм. Хожомынь энэ нефелинэй рудаһаа алюминии, щелочь, цемент абадаг болоһон байгаа.

Урдань болбосоруулагдадаггүй байһан түүхэй эдэй шэнэ зүйлнүүдые шэнжэлһэн ушар хүнэй хоёр хүлөөроо гэшхээгүй хизаарые, харгы замгүй Хойто зүгые, хэдэн һара соо һүни байдаг, шэрүүн хүйтэн уларилтай нютагые промышленна аргаар ашаглаха асуудал табяа бэлэй.

Эрдэмтэд, инженернүүд, мэргэжэлтэд болон хүдэлмэришэд бүхы юумые эхин заһаань хэжэ эхилһэн юм. Геологууд, химигүүд, минералогууд хэдэн жэлдэ түйлай ехэ газар дайдые шэнжэлбэ, мэдэгдээгүй ба хүсэдөөр шэнжэлэгдээгүй ашагта малтамалнуудые суглуулба, тэдэнэй хэр зэргэ ехэ байһыень элирүүлбэ. Горнягууд ба шанаржуулагшад тэдэниие хайшан гээд малтажа абаха, ашагта малтамалнуудые илган хубаарилха, шанаржуулха арга боломжонуудые шэнжэлбэ. Химик-технологууд түүхэй эдые ямар аргаар болбосоруулха тухай бодомжолбо.

Кольско хахад арал дээрэ, Хибинэдэ, апатидай тон ехэ хэбтэшэ олдоо гэһэн мэдээсэлнүүдые хариин газетэнүүд гаргахадаа һажаглэнги тайлбари үгоо һэн. Суперфосфат тушаа 1930 ондо болоһон уласхоорондын конференци дээрэ хүндэтэй нэгэ химик—доктор Крюгель иигэжэ хэлээ: «Хэбтэшынь дайралдадаг газарай уларил ехэ таарамжагүй байдаг, тиимэһээ хүнүүд тэндэ хэр байжа шадахаб даа... Минии һанамжаар, Советүүдэй омогорхонги найдабариһаа мүртэй юумэн үлэхэгүй байха». Химическэ продуктнуудай фабрикын түлөөлэгшэд Колиндо байхадаа иигэжэ бэшээ: «Эдэ фосфоридууд суперфосфат үйлэдбэрилхын тулада оройдоошье таарахагүй». Иимэ һанамжанууд үсөөн бэшэ байгаа.

Таарамжагүй уридшалан тодорхойлолгын байгаашье hаань, үтэгжүүлгэнүүдые шэнжэлдэг институдай, СССР-эй Наукануудай академиин институдай, прикладной химиин институдай, хэдэ хэдэн предприятинуудай хэһэн шэнжэлгэнүүдэй ашаар апатит-нефелинэй рудае шанаржуулха, гансашье суперфосфат абахын тулада бэшэ, мүн элементарна фосфор, фосфорно кислота, хоёрломол суперфосфат, аммони ба натриин фосфат, тэжээлэй ба эдеэ хоолой фосфат, медицинын эм дом болон совет химиин промышленностиин ашаглаһан фосфорой бусад олон холисо абахын тулада апатидай концентрадые химиин аргаар шанаржуулан бүйлүүлхэ технологическа схемэ байгуулагдаа һэн. Нэгэ хэды болоһон хойно совет апатит дэлхэйн дэлгүүр дээрэ һуурня батаар эзэлһэн байгаа.

Фосфорой хажуугаар апатидта байдаг бусад элементнүүдшье хэрэглэгдэдэг. Нефелиниие онсо һайнаар, үргэлжэдэнь шанаржуулан бүйлүүлһанай ашаар алюминиин окись, содо, поташ, цемент, гаргадаг заводууд анха түрүүн баригдаһан байгаа. Ашагта малтамалай-химиин «Апатит» гэжэ комбинадай уурхайнууд түрүү шэнжын техникээр зэбсэгжүүлэгдэнхэй, рудае малтан абаха бүхы хүдэлмэри оньһожоруулагданхай, транспорт электрижүүлэгдэнхэй. Центральна гэжэ хүсэтэ уурхайда руда нээмэл аргаар малтагдана. Шанаржуулгын фабрика эрхим шанартай фосфадай түүхэй эд үгэдэг, апатит ба нефелиниие тон жэжэхэн түхэлтэйгөөр гаргадаг.

Комбинат саг үргэлжэ хүгжэнэ: һүүлэй жэлнүүдтэ хүсэтэ уурхайнууд баригдаа, апатидай концентрат ехээр гаргагдадаг болоо. Кировск городһоо гадна, Апатиты гэжэ промышленна город урган бодоо, тэндэ шанаржуулгын хоёрдохи фабрика хүдэлнэ.

Шэнжэлгын түрүүшын жэлнүүдһээ эхилжэ, СССР-эй Наукануудай академиин Кольско филиал саг үргэлжэ хүгжэнэ. Эндэхи газар минеральна түүхэй эдэй олон тоото үнэтэ зүйлнүүдээр баян юм. Кольско хахад аралай минералнууд ажахын удха шанартай 59 химическэ элементнүүдһээ бүридэдэг гэжэ академик Ферсман тоолодог һэн.

(АПН).

Фото-һонин

ЛЕНИНГРАД. Зайн галаар хүдэлдэг хэмжэлгын технигын хэрэгсэлнүүдые нэгэ янзын болгохо гээшэ оройнай электроприбор бүтээдэг предприятинуудай шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. «Вибратор» заводой эрдэм-шэнжэлэлгын таһагта иимэ түхэлэй приборнууд—вольтметрнүүд бии болгогдоо. Эдэ приборнууд бата найдамтайгаар хүдэлдэг, хэмжүүрээрээ багаханууд, шэгнүүрээрээ хүнгэхэнүүд юм. Зайн галшье багаар гаргашаладаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник, электрохабсаргагша Галина Попова шэнэ вольтметр тааруулжа байна. ТАСС-ай фотохронико.

Фото-һонин

УЛЬТРАЗВУК ЯҺА БАРИНА

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хухарһан яһа залгуулан барихада хэрэглэгдэдэг түхеэрэлгэ. Баруун таладань—волиоводууд. ТАСС-ай фотохронико.

МАШИНЫН ЗҮРХЭН—ЗАЙН ГАЛ

НЭГЭТЭ «Рено» завод дээрэ нэгэ автомашинын түхэл шэнжэ бүлэг журналистнүүдтэ харуулба. «Рено-4» гэжэ энэ автомашина Францин харгынуудаар гүйлгэлдэдэг дүрбэн мөөртэй урданайнь машинаһаа газаа талаһаа ямаршье илгаагүй.

Зайн галаар хүдэлдэг мотоортой машина 1959 ондо бүтээгдэжэ эхилээ һэн. Машиные хүдэлгэхэ элшэ хүсэнэй асуудал конструкторнуудай урда тобойсо гараба. Энэ асуудал шиидхэхын тула водородоор хүдэлдэг батарейнүүдые хэрэглэбэ. Эдэ батарейнүүд хүнгэхэн, ехэ ашаг үрэтэй байба. Электродһоо боложо тэдэнэр ехэ үнэтэй сэнтэйхэн байгаа һэн. Нэгэ хэды жэл үнгэрбэ. Тэдэнэй орондо ондоо зүйл хэрэглэдэг болобо.

Мүнөө «Рено» заводто ерээдүйн электромобильнуудай мотоорто хэрэглэгдэхэ туршалгын батарейнүүд бүтээгдэнхэй. Электродуудые бүтээхын тулада мүнгэ ба никель хэрэглэхэ гэжэ шиидэбэ. Экономическа талаараа энэ яһала таарамжатай юм. Зүгөөр даб дээрээ водородынь үнэтэй сэнтэй байха болоно. Тэрэниие промышленна аргаар үйлэдбэрилдэг болоод байбал, үнэ сэнгынь хямдарха жэшээтэй.

Энэ завод дээрэ манай хараһан «Рено-4» батарейнүүдһээ гадна, өөрын аккумулятортай байха юм ха.

Иимэ машина час соо 80 километр түргөөр ябаха гэжэ хараалагдана.

Электромобильда «түлишэ» хэхэнь мүн лэ орёо хүндэ бэшэ юм. Батарейн водородоор бага «боломсоорнь», тэрэниие хүсэлдүүлхын тулада оройдоол таба минута хэрэгтэй болодог. Машинын доодо талаһань шэнгэн водородтой амһарта түхеэрэгдэнхэй байдаг. Энэ водородые хэрэгтэй болоходонь батарей руу бүлэдэг юм. Тэрэ амһартынь хооһорходо, «түлишэ» хэдэг дүтын станцида дахин тэрэнээ дүүргэжэ болохо байна.

Тааруугүй зүйлынь юуб гэхэдэ, машинын шэгнүүр хүндэшэг болодог: зарим ушарта батарейнүүдынь 150 шахуу килограмм татадаг. Шэнгэн түлишөөр хүдэлдэг двигательдэ орходоо бэшэ талаараа электромотоор арсашагүй булюу һайн юм. Тэрэ хадаа агаарые бузарладаггүй, абяа шэмээгүйгөөр хүдэлдэг. Энэ машиные жолоодоходошье бэлэн. Тэрээндэ скорость оруулха оньһон байхагүй. Гартаа залуураа барьяад, хүлөөрөө хоёр педаль: түргэдхэхэ, байлгаха оньһо—дараха хэрэгтэй. Конструкторнуудай сэгнэһэнэй ёһоор, энэ шэнэ машина ерээдүйн сагта ехээр хэрэглэгдэдэг болохо хаш.

Иимэрхүү машинанууд мүнөөнэй транспортые 1980 он болотор, үгышье hаа 1985 он болотор гүйсэдөөр түрижэ болохо ха. Электромашинануудые хаа хаанагүй элбэгжүүлхын тулада ухаан бодолой «хаалта» дабаха хэрэгтэй бшуу.

Курортнуудай оршодог городуудай засагаархидые электромобиль ехэтэ һонирхуулна.

Ю. БОЧКАРЕВ,
АПН-эй корр.

«ХОЁРДОХИ АМИСХАЛ»

Хүхэбтэр үнгэтэй аад, түмэр энэ бишыхан хайрсаг мүнөө дээрээ гансахан юм. Газаа талаһаань харахада, газтай уһа худалдадаг автомат шэнги. Гансал хэмжүүрээрээ багашаг. Энэ хадаа. хүнэй эсэхэдэ эмшэлдэг...

Ухаан бодолой, бар хүсэнэй хүдэлмэри үлүүсэ ехээр хэһэнһээ боложо, хүнэй бэедэ кислород дуталдадаг гэжэ эрдэмтэд-медигүүд тодоруулһан байдаг. Энэ асуудалые Ивановай медицинын институдай доцент О. Я. Боксер, эрдэмтэ Ю. Л. Спиридонов гэгшэд шиидхэжэ эхилээ һэн. Тэдэнэр «Оксиминутка» (ОМ-1) гэжэ нэрэтэй туршалгын түхеэрэлгэ ухаалан зохёогоод, тэрэнээ Ивановай камвольно комбинадта тодхоһон байгаа. Мүнөө оксигенопрофилактика гэхэ гү, али кислородой орожо эхилһэн тухай дохёо цех соо тогтоогдомол саг соогоо тон наринаар үгтэдэг болонхой. Эхэнэр хүдэлмэрилэгшэд ээлжээ ээлжээгээр энэ аппарадта ерээд, минутын турша соо амидыруулхы шэнжэтэй агаараар амилдаг байна.

ШЭНЭ ВЕНТИЛЯТОР

Ажалдаа усалталгаһаа һэргылэн хамгаалха эрдэмшэнжэлэлгын бүхэсоюзна институт Тбилисидэ оршодог гэжэ дуулаһаншье байгаа ёһотойт. Энэ институдай эрдэмтэд полиэтиленээр угаа һонирхолтой, зохидхон вентилятор бүтээһэн байна. Түмэр вентиляторта орходоо энэнь хэдэн дахин удаан болзорто хэрэглэгдэхэ жэшээтэй. Хорото газ, кислота, химическэ элдэб холисо гэхэ мэтэһээ оройдоо муудадаггүй. Энэ баримта шэнэ вентиляторай һайн шэнжэ шанарынь болоно гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Шэнэ вентилятор абяагүйгөөр хүдэлдэг, түмэр вентиляторта орходоо арба дахин хүнгэн. Дунда зэргын түхэлэй пластмассова вентиляторые, жэшээнь, нэгэ хүн үргэжэ шадаха. Харин түмэр вентиляторые ондоо тээ, шэнэ газарта табиха болоо hаа, лебёдкоор үргэжэ абаашаха хэрэг гарадаг һэн. Энэнь ехэ хүдэлмэритэй байгша бэлэй.

Полиэтиленээр хэһэн вентилятор гүрэнэй туршалгые амжалтатайгаар гараад, орон дотороо хэрэглэгдэхэнь.

Фото-һонин

Ярославска областиин Рыбинскдэхи мотоор бүтээдэг завод «Буран» түхэлэй, саһан дээгүүр ябадаг шэнэ машина һаяшаг гаргажа эхилбэ. Норильск—Дудинка хоёрой хоорондохи тундрын харгыгаар ябажа, энэ машина туршалга гараба.

ТАСС-ай фотохронико.

Фото-һонин

МОСКВА. СССР-эй ВДНХ дээрэ тусхай выставкэ эмхидхэгдэнхэй. Авиацида хэрэглэгдэхэ болзороо гараһан авиадвигательнүүд арадай ажахыда ашаглагдадаг байна. Элдэб түхэлэй тиимэ түхеэрэлгэнүүд эндэ харуулагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нээмэл аргаар ашагта малтамалнуудые абахада хэрэглэгдэдэг реактивна түхеэрэлгэ. Иимэ түхеэрэлгэ хүшэр ажал оньһожоруулхада хэрэглэгдэнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ҮХИБҮҮДЭЙ БЭЛЭГЛЭҺЭН АВТОБУС

Хориин нэгэдэхи дунда һургуулиин һурагшад нёдондо жэлдэ 45 тонно түмэрэй хаядаһа суглуулжа тушааһан байгаа.

Үнгэрэгшэ вторнигой үдэр шэб шэнэхэн автобус эндэ хүрэжэ ерэбэ. «Хориин аймагай Хориин 1-дэхи дунда һургуулиин һурагшадай суглуулһан түмэрэй хаядаһаар бүтээгдэһэн автобус» гэжэ томо үзэгүүдээр тэрэнэй хажуу талаар аржытар бэшээтэй. Баярай оршон байдалда һурагшад тэрэниие хүлеэн абаа. Тиигэншьегүй яахаб. ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойн һайндэртэ эдиршүүлэй хэһэн ажал ашаяа харюулба гээшэ.

Улаан-Үдын 2-дохи ПАП-ай эрхим жолоошодой нэгэн Б. М. Бутухановта энэ автобусые даалгажа үгэһэн байна.

Һургуулиин һуралсалай талые даагша Д. Е. Болдонова, комсомолой райкомой секретарь Н. Д. Ламханов гэгшэд түмэрэй хаядаһа суглуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хубаадалсаһанайнь түлөө һурагшадта баяр баясхалангай үгэнүүдые хэлээ.

Пионерэй дружинын советэй түрүүлэгшэ Таня Тугаринова харюугай үгэ хэлэбэ. Түрэл республикынгаа 50 жэлэй ойдо зорюулжа, энэ жэлдэ 50 тонно түмэрэй хаядаһа суглуулхабди гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Һурагшад энээниие нэрьемэ альга ташалгаар угтаа. Мүн ВЛКСМ-эй һургуулиин комитедэй секретарь В. Матвеев үхибүүдэй энэ үүсхэлые халуунаар дэмжээ.

Уулзалгын түгэсхэлдэ жолоошон Б. М. Бутуханов һурагшадые автобусто һуулгажа, тосхон соогуур сэнгүүлээ. Үхибүүд хүхюу баяртайнууд гэр гэртээ тараа.

Д. ТУМАНОВ.
«Шэнэ Үдэ» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ЕВЛАШКАТАЙ УУЛЗАЛГА

ЛВРЗ-гэй хүүгэдэй библиотекэ соо үхибүүд олооролоо сугларжа, уран зохёолшо А. Н. Чирковтой уулзаба.

Зохёолшын тууҗа соо тоомгүйхэн Евлашкада эдир уншагшад тон дуратай ха юм. Тиимэһээ номой авторай үхибүүдэй уулзалга һонирхолтойгоор үнгэрөө.

Уран зохёолшо шэнэ номһоо хэһэгүүдые уншажа үгөө. Евлашкын саашанхи уршагта ябадалнууд» тухай хөөрөө эдиршүүл һонирхон шагнажа, үнэхөөрөө тэрээнтэй уулзаһандал болоо.

Библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлээр А. Н. Чирковтой үшөө нэгэ уулзалга эмхидхэгдэхэ. Тэрээндэ үхибүүд Евлашка тухай зурагуудые, гарай элдэб хүдэлмэри, инсценировконуудые бэлдэнэ. Эдэ бүгэдэ уран зохёолшын сэдьхэлые ехэтэ баясуулха байха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уран зохёолшо А. Н. Чирков үхибүүдтэ уран зохёолоо уншажа байна.

В. СТЕПАНОВА.
В. Мюллерэй фото.

Инаг дур... магтан дуулана

«Гансахан ши» гэжэ ...мын премьерэ «Дружба» ...театрта болобо. «Бед...ция» гэжэ совет мэдээ...реттын удхаар энэ фил...бигдаа. (И. Дунаевский...жэм, М. Червинский, В. ...гэгшэдэй либретто). Е. ...стобитовтай сугтаа либр...авторнуудай нэгэн В. ...фильмын сценарие най...зохёоһон байна.

Кит загаһа агнадаг «...ный» гэжэ судның ...Максим Чайкада үнэн сэ...һээ дурлаһан радистка ...Чумаковагай юрын лэ ...далые кинокартина зур...харуулна. Мүн энэ басаг...мин хүхөөр миралза...лайда тамаран аяншалх...тай байгаа. Энэ юрын ах...далые киноискусство эл...доор, уран хурсаар х...үгэнэ. Тиимэһээ оперетт...хидо орходоо басаганай ...сэбэр инаг дуран бүри гү...зэгыгөөр, удха түгэл...ойлгогдоно. Хүнэй сагаан ...хэл, һайн һайхан мэ...үнэн сэхэ ябадал энэ фи...гол удха тайлбарилжа ...Хүн түрэлтэнэй һайн ...мэдэрэл — инаг дурые ...наймаан шэнгеэр һанажа, ...жо ябадаг хүнүүдые а...дал хатуу шангаар ...гэжэ авторнууд батал...руулна.

«Гансахан ши» гэжэ ...картина харагша бүхэнэй ...хэ сэдьхэлэй мэдэрэлые ...жа шадана, ирагуу һайха...жэмөөрөө хүнэй дура ...ээлнэ. Энэ хадаа бэлиг...баритай композитор ...Осипович Дунаевскиин ...шагта хүгжэм болоно. «...«Веселые ребята», «С...путь», «Волга—Волга», ...капитана Гранта» гэжэ ...мүүдэй уян нугархай, ...түгэлдэр хүгжэм зохёо...роо тэрэ олондо мэдээжэ ...хой. Дунаевскиин уянга...хүгжэм дахинаа экран дээ...зэдэлбэ. Энэ хадаа комп...рай харагшадтаа, бэлэг...ирагуу хүгжэмэй угалза ...но.

«Гансахан ши» гэжэ ...инаг дуран тухай, хүхэ ...далай тухай, Одессэ ...бэлиг шадабаритайгаар ...тан дуулаһан поэмэ гэхэ...дуу болохогүй.

Р. МАКАЛЬСКАЯ.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Вьетнамда амгалан байдалай шэнжэ үзэгдэжэ эхилээ

Неделиин турша соо Вьетнамай огторгой сэлмэг байна, хото городууд ба тосхонууд дээгүүрнь бомбонууд тэһэрнэгүй. Ехээр зүдэрһэн Вьетнамай газар дайда дээрэ амгалан ажабайдалай амисхал үзэгдөө. Америкын эзэрхэг түримхэй добтолгонуудай жэлнүүдтэ орондонь тохёолдуулагдаһан ехэ һандаралнуудые вьетнам арад зайсуулжа захалаа.

Вьетнамдахи дай болюулха, амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээнэй баталагдаһые дэлхэйн олонитэ сэдьхэлээ ехэтэ ханан угтаа. Энэнь — баатар габьяата вьетнам арадай ехэ илалта байхаһаа гадна, мүн тэрэнэй үнэн зүб хэрэгые дэмжэдэг, эб найрамдал хүсэдэг бүхы хүсэнүүдэй илалта, сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдалай түлөө, эб найрамдал ба социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө арадуудай тэмсэлэй түүхэтэ шата мүн гэжэ бүхы үнэн сэхэ хүнүүд сэгнэнэ. Империализмда эсэргүүсэн тэмсэлшэ социалис оронуудай нэгэдхэмэл хамтын ябуулганuудай али тухай ехэ удха шанартайе тус хэлсээн эли тодоор харуулаа, пролетарска интернационализмын, бүхы дэлхэй дээрэхи түрүү хүсэнүүдэй һаналаа нэгэдэлгын тон шухала байһые дахинаа элирхэйлэн гэршэлээ, гэжэ «Руде право» газетэ тэмдэглэнэ.

Империализмын урданайхидаал адляар хүсэл бодолоо арадуудта баадхажа, арадуудай хуби заяае дура зоргоороо шиидхэжэ шадахаяа болиһыень Парижда баталагдаһан хэлсээнүүд гэршэлнэ.

Вьетнамдахи дайнай болюулагдаһан, дэлхэйн бүмбэрсэг дээрэхи дайн дажарай энэ аюултай гуламтын усадхагдаһан ушар — манай ороной гадаадын-политическэ хараа бодолой, КПСС-эй XXIV съездын тодорхойлһон амгалан байдалай программын тон шухала пунктнуудай нэгэн болоно. Мүнөө, тэрэ туламтын усадхагдан зайсуулагдаад байхада, дэлхэй дээрэхи шахардуу байдалые саашадань һулаpуулха, бусад хёмороо зүришэлдөөнүүдые зайсуулха, уласхоорондын үргэн ехэ харилсаа холбоо тогтоохын тула шухала шэнэ арга боломжонууд нээгдэнэ. Ойрын жэлнүүдтэ Европодохи политическэ оршон байдалай эли бодо һайжарһанай һүүлээр, дэлхэйн бүмбэрсэгэй ехэ район — Ази түбидэ эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхэ таатай арга нүхэсэлнүүд бии боложо байнхай.

Индохитадтахи байдалые эсэслэн заһаруулха замда үшөөл олохон бэрхэшээлнүүдэй тохёолдохо байһаниинь элитэ. ДРВ-гэй МИД-эй түлөөлэгшын һаяхан мэдүүлһэнэй ёһоор, сайгон сэрэгүүдэй подразделенинүүд хэлсээнэй хүсэндөө ороһоной һүүлээршье Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын мэдэлэй районууд худар добтолон орохо һэдэлгэ гаргаа, мүн Сайгоной засагаархид хэлсээгээр хараалагдаһан дүрбэн талын комиссиин хүдэлмэридэ һаад тойбо татаа. Тиимэһээ, баталагдаһан хэлсээе шууд дүүргэхэ, бодото дээрэнь бэелүүлхэ гээшэ тон шухала зорилго болоно. Ерээдүйдэ зарлагдаха, Советскэ Союзай хабаадалсаха уласхоорондын конференци энэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэхэ ёһотой.

Чилидэ хүсэеэ туршахаар бэлдэнэ

Чилидэхи дотоодын-политическэ байдал дахинаа бэрхэтэй болобо. Орон доторхи хархис этэгээдүүд Чилиин парламентые — Национальна конгрессые һунгаха мартын 4-нэй һунгалтые һамбаашалан, Арадай нэгэдэлэй партинуудтай, Сальвадор Альендиин правительстватай тулалдахаар бэлдэжэ байна. «Орон дотор түүхэтэ удха шанартай тэмсэл ябажа байнхай. Болохоёо байгаа һунгалтаһаа гадна, үнэндөө арадай хуби заяан тухай, бэеэ даанхай, сүлөөтэ орон болоһон Чилиин хуби заяан тухай, демократи ба сүлөөтэ байдал тухай хэлэгдэнэ. Һунгалтын урда тээхи кампани контрреволюцинүүдтэ эсэргүү, түүхэ гэдэргэнь эрьюулхые хүсэгшэдтэ эсэргүү политическэ шанга тулалдаан болохо ёһотой» гэжэ һаяхан тунхаглагдаһан, Чилиин Коммунис партиин һунгалтын урда тээхи манифест дотор тусхайлан мэдүүлэгдэнэ.

Американ империализмтай нягта холбоотой Чилиин помещигүүд ба финансын баяшуул правительствада харша фронт яаралтайгаар гулидхажа байна. Эгээн хархис национальна парти тэрэ фронтын голынь болоно. Ороной президент байһан Фрей гэгшын толгойлдог христианско-демократическа партиин хархис талань национальна партитай нүхэсэнхэй. Мүнгэн һангай ехэ баяшуул нэжэ буржуазна бүлэгүүдые, тэрэ тоодо фашис эмхинүүд ба бандануудые оруулалсан, өөһэд тээшээ татана. Эдэ хархис этэгээдүүд һунгалтын үеэр Национальна конгрессэй депутадуудай гурбанай хоёр хубиие эзэлхэ, тингэбэл — конституциин дүримүүдтэ түшэглэн, Альендиин правительствые тушаалһаань «элеэр» буулгаха аргатай болохобди гэжэ багсаана.

Хорото үгэсэлгэ эмхидхэгшэд Чилиин арадые айлгахын, тэрэнэй правительствада, арадай нэгэдэлэй партинуудта улад зониие эсэргүү болгохо, орон дотор эмхи гуримгүй байдал тохёолдуулха зорилгоор хамаг муухай аргануудые хэрэглэнэ.

Хархис этэгээдүүд тохёолдоһон оршон байдалай гэм зэмые тохохо һэдэлгэ гаргаһ, Альендиин правительствые хардаха гүрдэхэһөө гадна, мүн хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, шухала эд бараагаар хангалга таһалдуулха гэжэ оролдоно. Хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудай ээзд продукци үйлэдбэрилэн гаргалгаяа хороно.

Гэхэтэй хамта Коммунис партида харша бүдүүлиг аашанууд гаргагдана. Баруунай хархис этэгээдүүд правительствада эсэргүү харата буһалгаануудта хүдэлмэришэд, алба хаагшадые элсүүлхэ һэдэлгэ гаргана, алуурша бандануудай ябуулга дэмжэн дэбэргэнэ.

Имэ оршон байдалай тохёолдоод байхада, Чилиин бүхы патриодууд Коммунис партитай, арадай нэгэдэлэй бусад партинуудтай хамта зэргээ улам нягтаруулжа, хархис этэгээдүүдэй хорото һанаашалгые таһалдуулжа, революциин туйлалтануудые аршалан хамгаалжа байна. Чилиин арадай тон олонхинь Сальвадор Альендиин правительствые, тэрэнэй бэелүүлжэ байгаа социально-экономическэ ехэ хубилалтануудые, Чилиин бүхы бэеэ дааһан, сүлөөтэ байдалдахаха гэһэн политикые эридшууд дэмжэнэ.

В. СЕРОВ,
Н. ЧИГИРЬ.
(ТАСС).

«Улаан Сэлэнгын» айлшад

Аймагай «Улаан Сэлэнгэ» газетын хүдэлмэрилэгшэд Сталинград хотын фашис эзэмдэгшэдһээ сүлөөлэгдэһөөр 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уулзалга үнгэргэбэ. Түүхэтэ ойн энэ уулзалгада Сталинград шадар болоһон тулалдаанда хабаадалсаһан, мүнөө Гусиноозерск хотодо ажаһуудаг хүдэлмэришэд олон юм. Редакцида айлшаар ерэгшэдэй дунда Гусиноозерскын нүүрһэнэй предприятинуудай парткомой секретарь П. Н. Медведев, Загастайн дунда һургуулиин багша Д. Р. Очиров, «Востоксибуголь» комбинадай гаражай начальник В. И. Давыдов, военкомадай хүдэлмэрилэгшэ В. П. Ерхов болон бусад байлсаба.

Сталинград хотые фашис эзэмдэгшэдһээ сүлөөлхэ шанга нэгэ тулалдаанда хабаадалсажа ябатараа, хүндөөр шархатаһан тухайгаа нүхэр Давыдов һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэбэ. Тэрэ сагай хүшэр хүндэ байлдаанда хабаадалсажа, эрэлхэг зориг харуулһан нютагаймнай хүбүүдэй үбсүүн дээрэ толорон байдаг олон тоото орден, медальнууд энээн тухай гэршэлжэ үгэнэ бшуу.

Л. СЛЮНКИНА.

ШЭНЭ АТС

Яруунын аймагай түб. — Нарһата тосхондо үшөө телефоной нэгэ шэнэ автомат станци хүдэлжэ эхилбэ. Энэ оньһон түхеэрэлгэ 500 номертой.

Энээнэй урда тээ Гүндэ, Можайка тосхонуудта иимэ станци тодхогдоһон байгаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ «Коммунизм», «Победа» колхозуудай түб тосхонуудта телефоной автомат станцинууд баригдажа, ашаглалгада үгтэһэн юм.

Ф. ТКАЧЕВ,
аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Сагай уларилай шэнжэлэл

Байгша оной январь һарын 3-дахи декада соо Прибайкалиин аймагта — 18—20, бусад аймагуудта — 22-һоо 30 градус хүрэтэр хүйтэрбэшье, нормоһоо 1—6 градусаар доошоо байгаа. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй, жэшэхэдэ, республика доторнай гол түлэб 1—3 градус дулаан үзэгдэбэ. Гэбэшье зүүн-хойто болон түбэй зарим районуудта 2—5 градус хүйтэн байна.

Декадын эгээл дулаан үдэрнүүдтэ агаарай температура — 14—16 градус, урда зүгэй аймагуудта — 7—10 градус хүрэтэр дээшэлһэн байна. Харин эгээн шанга хүйтэн — 32—38 градус, заримдаа 40-шье хойто болон зүүнхойто зүгэй районуудта тэмдэглэгдээ. Саһан ехэ ороогүй, нормо соогоол үзэгдөө. Тиигэбэшье хойто аймагуудта 15—20, Прибайкали Баргажан хоёрто 30—46 сантиметр хүрэтэр зузааранхай байна.

Уһа голой хэр зэргэ хүрэһэн тухай хэлэбэл, Сэлэнгэ 75—110, Үдэ 75—90, Хёлго 100—130, Байгал далай 29—55 сантиметр зузаан мүльһөөр хушагданхай.

Шэнэ, февраль һарын эхеэр хүйтэрөө. Һүниндөө — 29—34, үдэртөө 19—24 градус байба. Хойто зүгэй районуудта илангаяа хүйтэн, һүниндөө — 38—43, үдэртөө — 23—28 градус хүрэтэр хүйтэрбэ.

Л. ГОНЧАРОВА.

хилын саанаһаа

телефон-телеграф-радио

ХАНОЙ

ЛЕ ДЫК ТХО, НГУЕН ЗУЙ ЧИНЬ ХАНОЙДОО БУСАБАД

ТАСС

ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПТВ-гэй ЦК-гай секретарь, Вьетнамай асуудалаар дүрбэн талын зүблөөндэ хабаадаһан ДРВ-гэй делегациин тусхай советник Ле Дык Тхо, ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй премьер-министрэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Нгуен Зуй Чинь февралиин 3-да Ханойдоо бусаба.

ПЕКИН. (ТАСС). Эхэ орондоо бусаха замдаа Ле Дык Тхо, Нгуен Зуй Чинь Пекин хүрэһэн байна. Тэдэнэр КНР-эй Гүрэнэй Советэй премьер Чжоу Энь-лайтай уулзажа хөөрэлдэбэ.

Уулзалга дээрэ Чжоу Энь-лай, Нгуен Зуй Чинь үгэ хэлэбэ. Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ гар табилга «вьетнам арадай агууехэ илалта, «бүхы дэлхэйн арадуудай хамтын илалта» болоно гэжэ Чжоу Энь-лай үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

«Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ гар табилга хадаа вьетнам арадай агууехэ, алдарта илалта, социалис оронуудай, дарлагдаһан арадуудай болон эб найрамдалда, үнэн сэхэ хэрэгтэ дуратай бүхы хүнүүдэй туйлай ехэ илалта мүн», — гэжэ Нгуен Зуй Чинь хэлээ.

Ле Дык Тхо, Нгуен Зуй Чинь Мао Цзэ-дунтай уулзаба.

ДРВ-гэй түлөөлэгшэдэй хүндэлэлдэ КНР-эй ниислэл хотодо митинг үнгэргэгдөө.

ХАНОЙ. (ТАСС) Нүхэд Ле Дык Тхо, Нгуен Зуй Чинь гэгшэдэй ДРВ-дээ бусажа ерэһэндэ зорюулагдаһан баяр ёһолол Президентын ордон соо үнгэргэгдэбэ.

ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй премьер-министр Фам Ван Донг амаршалгын үгэ хэлээ. США-гай эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү, Эхэ ороноо хамгаалхын түлөө үни удаан саг соо хэһэн хүндэ хүшэр, илалта түгэс тэмсэлдэ вьетнам арад агууехэ илалта туйлаа гээд тэрэ хэлэбэ. Политическэ, сэрэгэй ба дипломатическа фронтнууд дээрэ илалта туйлагдаһан байна. Энэ илалтада нүхэд Ле Дык Тхо, Нгуен Зуй Чинь гэгшэдэй хэһэн ехэ туһа нэмэри тэмдэглээд, Фам Ван Донг даалгагдаһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэһээрнь тэдэниие халуунаар амаршалба.

ДРВ-гэй правительствын, арадай зүгһөө үгтэһэн даалгабаринуудые дүүргэһэн тухайдаа өөрһөө, мүн Ле Дык Тхогой үмэнэһөө элидхэхэдээ, Нгуен Зуй Чинь иигэжэ тэмдэглэбэ: «Парижда байхадаашье, мүн Эхэ орондоо бусаха замдаа Москвада, Пекиндэ тогтохо үедөөшье Эхэ ороноо хамгаалхын түлөө манай арадай хэһэн эсэргүүсэлтын тэмсэлдэ үнэн зүрхэнэй туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлһэнэйнь түлөө парти, правительство ба арад зонойнгоо үмэнэһөө Советскэ Союзда, социалис бүхы оронуудта, манай аха дүүнэртэ, дэлхэй дээрэхи бүхы ханинартаа гүнзэгы баяр баясхалан хүргэһэн байнабди».

ДРВ-гэй президент Тон Дык Тханг, ДРВ-гэй партийна, гүрэнэй, ниитын ажал ябуулагшад, РЮВ-һээ ДРВ-дэ байдаг түлөөлэлгэтэ тусхай эмхиин гэшүүд, посольствонуудай ба дипломатическа албан зургаануудай толгойлогшонор энэ баяр ёһололдо байлсаба.

ХАНОЙ

АХА ДҮҮ АРАДАЙ ТЭМСЭЛЫЕ ДЭМЖЭНЭ

ТАСС

Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительство Камбоджын асуудалаар мэдүүлгэ тунхаглуулба. Камбоджын аха дүү арадай хүршэ, соратник байһан туладаа Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительство, арад үнэн зүб тэмсэлдэнь тэдэниие шууд сэхээр дэмжэнэ. Камбоджодо үйлэдэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулгаяа Холбоото Штадууд болюулжа, Камбоджын арадай национальна гол эрхэнүүдые хүндэлэн, харин гүрэнэй хамааралсалгагүйгөөр өөһэдынгөө хэрэгые өөһэдөө шиидхэхэ арга олгохыень эрилтэ табина.

ВАШИНГТОН

ПРЕЗИДЕНТ Р. НИКСОН США-гай КОНГРЕССТЭ БЭШЭГ ЭЛЬГЭЭБЭ

ТАСС

Президент Р. Никсон конгрессто бэшэг эльгээбэ. Энэнь Холбоото Штадуудай юрэнхы асуудалнуудта, США-гай правительствын бэелүүлдэг политикада хабаатай.

«Бидэ манай түүхын эгээн хүндэ хүшэр үе сагуудай нэгыень гаталан гарабабди. Тиигэжэ «олон жэлэй турша соо үргэлжэлһэн, хүсэ шадалыемнай бууруулһан дайнай һүүлээрхи амгалан байдалай оршондо» 1973 онниие эхилбэди гэжэ бэшэг дотор хэлэгдэнэ. Һүүлэй жэлнүүдэй дүнгүүдһээ ехэ һургаал абажа, тодорхойлон хэлэхэдэ, һайн һайхан һаналтайгаар бэе бэеэ хүндэлхэ оршон байдал байгуулжа болоно гэжэ ойлгообди гээд президент мэдүүлбэ.

Оронойнгоо хүн зоной эрилтэнүүдые гүйсэд хангахын тула Холбоото Штадууд үшөө ехэ юумэ хэхэ зэргэтэй гээд бэшэг дотор хэлэгдэнэ. Элүүрые хамгаалгын, гэгээрэлэй талаар байдал үшөөл хангалтагүй байһаар.

Экономическа хүгжэлтын дабшасые түргэдхэхэ орёо хүшэр зорилгонууд правительствын үмэнэ оршоно гээд президент тэмдэглээ.

ДАКАР

НАТО-той ХОЛБОО БАРИСААТАЙГААР

ТАСС

Гвинейдэхи (Бисау) сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй амжалтануудһаа айн һүрдэхэдөө, ороной арадай нэгэдэл һалгаахые, Гвиней ба Ногоон хушуун гэдэг аралнуудай бэеэ дааһан байдалай түлөө тэмсэдэг африкын партиин (ПАИГК) — арадай дайшалхы манлай үгы хэхые, бэеэ дааһан национальна гүрэн байгуулгада һаад тойбо татахые Португалиин колонизаторнууд оролдоно. НАТО-гой бүлэгтэ ородог гүрэнүүдтэй холбоо барисаа байгуулжа, колонизаторнууд эдэ зорилгонуудаа шиидхэнэ гэжэ ПАИГК-гай Политбюрогой гэшүүн Луис Кабрал, ПАИГК-гай Генеральна секретарь Амилкар Кабралай дурасхаалда зорюулагдаһан пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, мэдүүлбэ.

Иимэ оршон байдалда сүлөөрэлгын зэбсэгтэ тэмсэлээ эдэбхижүүлхэ гээшэ партиин, гвиней арадай бүхы патриодуудай уялга болоно гэжэ Луис Кабрал тэмдэглээ.

Дүримэй ёһоор, ПАИГК-гай Генеральна секретариин орлогшо Аристид Перейра мүнөө ПАИГК-гай хүтэлбэрилэгшэ болобо гээшэ гээд Луис Кабрал мэдээсээ. Партиин хүтэлбэрилэгшэ тухай асуудалые Зэбсэгтэ тэмсэлэй дээдэ совет шиидхэхэ зэргэтэй гэбэ.

БРАЗЗАВИЛЬ

ТРАНСПОРТНИГУУДАЙ ПРОФСОЮЗАЙ СЪЕЗД

ТАСС

Түмэр замай, далайн ба гол мүрэнэй транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай федерациин съезд Конгын Арадай Республикын ниислэл хотодо нээгдэбэ.

Конгын Ажалай партиин һаяхан боложо дүүрэһэн ээлжээтэбэшэ съездын шиидхэбэринүүдтэ үндэһэлэн, федерациин бэелүүлхэ ажал ябуулгын программые тус һалбариин профсоюзай съезд хараалха ёһотой. Ороной экономическа бэеэ дааһан байдалтай болохые туйлаха гээшэ партиин хараа шугам мүн гэжэ Конгын Ажалай партиин ЦК-гай гэшүүн Кристоф Мукуэке тэмдэглэбэ.

Конгын Ажалай партиин ээлжээтэбэшэ съезд дээрэ табигдаһан партиин политикын гол шухала зорилго хадаа гүрэнэй предприятинуудые бэхижүүлгэ мүн гээд Кристоф Мукуэке мэдүүлээ. Энэ шухала хэрэгые бэелүүлгэдэ профсоюзууд ехэ үүргэ дүүргэхэ уялгатай.

ЭФИОПИ. Аддис-Абебадэ «ЭФСО Трейдинг» гэжэ совет-эфиопиин булгэмэй газарта совет худөө ажахын ба харгы барилгын техникэ болон автомобильнуудай выставкэ ехэхэн амжалтатай үнгэрбэ. Тэндэ элдэб трактор, бульдозер, комбайн гэхэ мэтэ машинанууд харуулагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выставкын нэгэ булан.

ТАСС-ай фотохроника.

ПРАВДА БУРЯТИ...

Нэгэдэхи хуудаһан... «Коммунистнууд худа... наймаанда» — түрүү ... «Дүршэл шадабариин ...шэ» — В. Желуд... статья. «Гүнзэгыдэ ор... үндэһэнүүд» — А. Ры...вой фоторепортаж.

Хоёрдохи хуудаһан... Түрэл орон доторнай. ...жэл тоосолдоон гара... Л. Синегрибовэй статья. «...нинэй сурталай гүн» С. ...роновой статья.

Гурбадахи хуудаһан... «Гүн бодолой булаг» Т. Волынцевагай статья. ...лын саанаһаа. Уласхоо...дын шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһан... «Хяагта баатарай ...хаалда һүгэдэнэ» — А. ...мачай статья. «Сэр... Улановай баатаршалга» Д. Свиридовэй корре...денци. Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ... УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ...

18.00 — Үхибүүдтэ ...рюулагдаһан дамжуу... 18.20 — Мультфильм... 19.00 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» ...ряад хэлэн дээрэ). 19... — «Һонирхолтой асуу...нуудай клуб» — киноо... 19.30 — Телепанорама. 1... — Номой таг. 20.05 «Саппоро-72» — киноо... 20.25 — «Факел» за...шуулда зорюулагдаһан ...грамма. 21.15 — Хүгжэ...забһарлал 21.25 — «А...вай документнүүд хөөрэ... Буряадай АССР 50 ж...ойдо зорюулагдаһан ...жуулга. 21.45 — «Вечер... окраина» — Казахай т...студиин уран һайх... фильм.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефону...

г. Улан-Удэ, ул. Ле...на 35. Телефоны: редак...ра — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретари — 66-76, отделы: ...тийной жизни — 60-9..., сельского хозяйства — 64-3..., 63-86, пропаганды и аги...ции — 56-23, промышленно...сти и строительства — 61-3..., советского строительства и быта — 69-58, культуры ... школ — 60-21, писем и ... селькоров — 67-81, инфо...мации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, ...шинное бюро — 57-63, фо...толаборатория — 33-61.